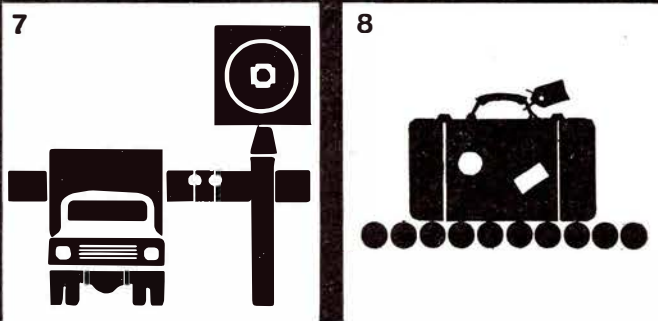
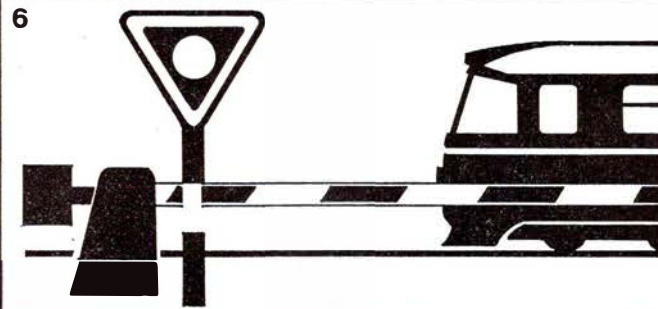
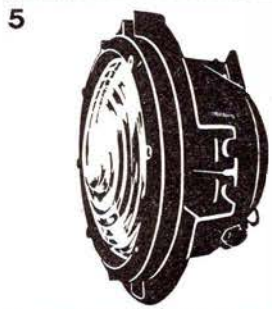
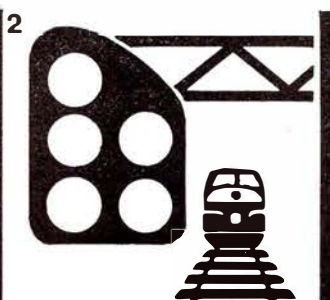
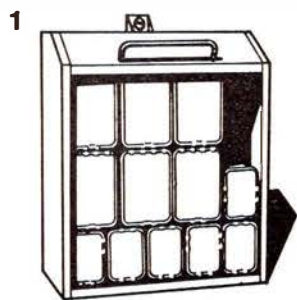

Jernbane-Bladet

DSI dækker mange felter...

1. Stationært udstyr for hastighedskontrolanlæg
2. Sikrings- og linieblokanlæg
3. Udstyr til 10 kHz og 100 kHz sporisolationer
4. Fjernstyringsanlæg
5. Signal- og spormateriel
6. Udstyr til overkørselssignalanlæg
7. Højdekontroludstyr
8. Stikprøvekontroludstyr

33. ÅRGANG

7

JULI 1976

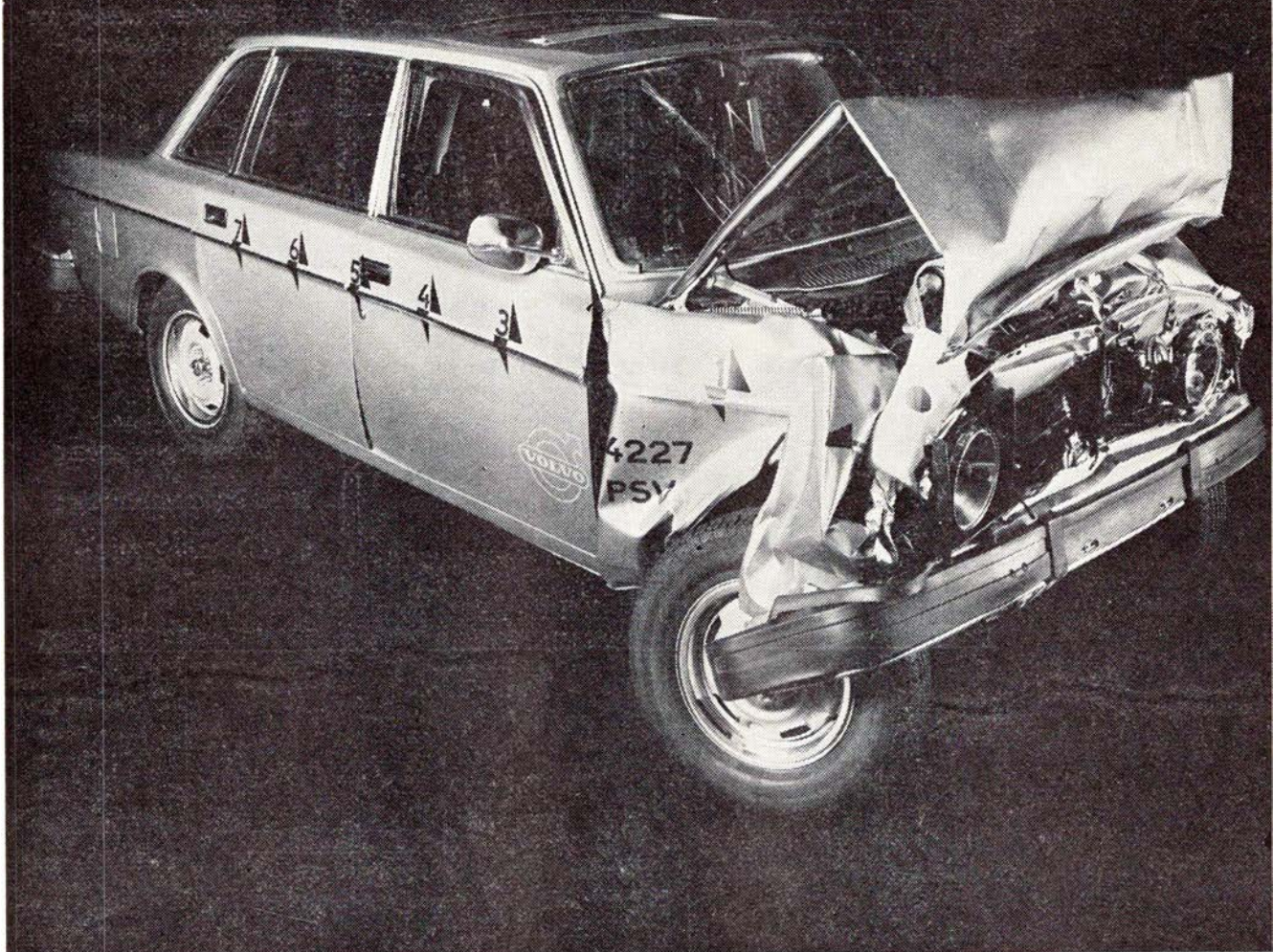

DANSK SIGNAL INDUSTRI A/S

STAMHOLMEN 175 AVEDØRE HOLME DK-2650 HVIDOVRE

Tidsskrift for Stats- og Privatbanepersonalet

Den størrelse, en bil skal have.

Denne bil er kørt frontalt ind i en betonmur med 65 km i timen uden brug af bremses.

Den er en af de utallige splinternye Volvo 240'ere og 264'ere, der er blevet smadret sådan i Volvo's sikkerheds-laboratorium for at afprøve kollisionssikkerheden i detaljer.

Det har således vist sig, at de nye Volvo'er rent faktisk er sikkerhedsbiler i masseproduktion.

Og de er endog sikrere end 140-serien – fører og passagerer er mindst 20% bedre beskyttet i tilfælde af frontalkollision.

Sådanne tal er nok værd at huske på, hvis De vil gøre et sikkert bilkøb.

VOLVO

Der er beviser bag.

Jernbane-Bladet

Ekspedition:

Togfører V. Jonvald . Hvidovrevej 258
2650 Hvidovre
Telefon (01) 78 36 42

Redaktion:

Overtrafikassistent Tom Lauritsen
Rødby Færge (ansvarshavende)
Bopæl: Søværnet 26, 4930 Maribo

Abonnement

28,00 kr. (inkl. moms) årlig
12 numre

Kan bestilles på postgiro 1 06 00 82
Jernbane-Bladet . 2650 Hvidovre

Medlem af

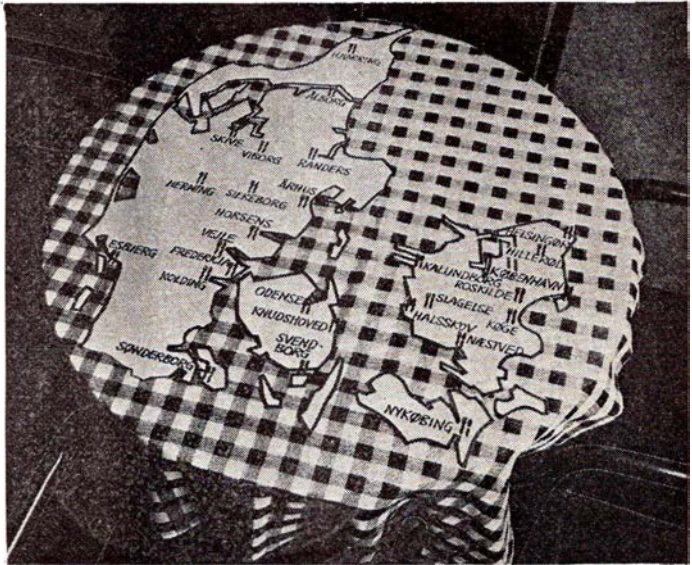
Dansk Fagpresseforening
og
International Tidsskriftsfederation

Tilsluttet Dansk Oplagskontrol

Tryk: Herfølge Bogtrykkeri . Herfølge

JULI 1976

Juli causeri	5
Vi har modtaget	6
Månedens foto	7
Erindres det	9
Sagt og skrevet	9
Østrigs smalsporet industribane	10
Fortidens dampgiganter	12
Dampromleklubben	13
Hedelands Veteranbane på vej mod målet	14
Nyt fra udenlandske baner	17
Op på mærkerne	17
Landet rundt	19
Mødested	21
Dødsfald	21
Boghjørnet	22

hele Danmark til bords

DSB restauranter er vel nok Danmarks største
kæde af restauranter - nu med ialt 27 restauranter
samt 48 mini-barer fordelt over hele landet.

DSB restauranter lægger vægt på god mad til rimelige
priser, samt en høflig betjening i et hyggeligt miljø.

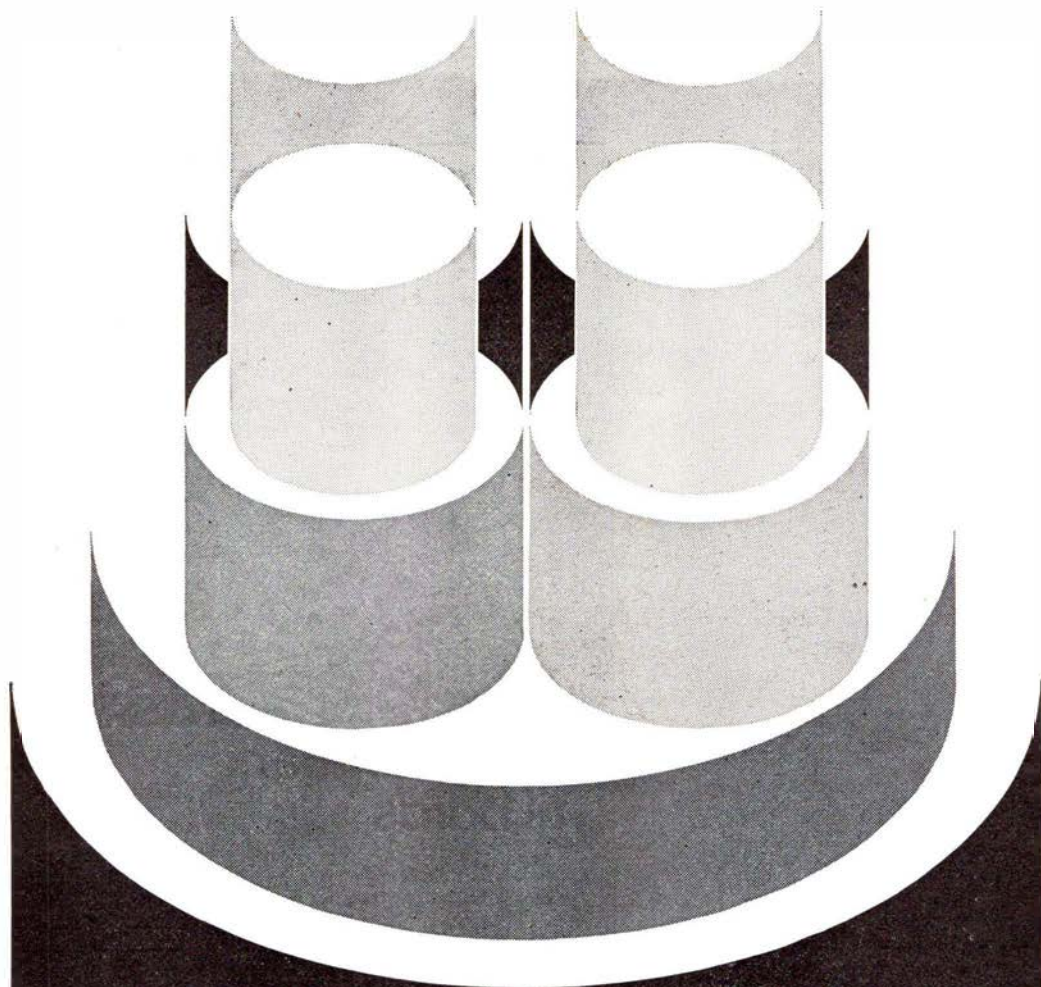
DSB restauranter

DSB kiosker

er selvfølgelig det sted,
hvor De køber:

TOBAK
CHOKOLADE
DAGBLADE
UGEBLADE
MÅNEDSBLADE
BILLIGBØGER
PAPIRVARER
TOILETARTIKLER
FILM
m. m.

NKT

kabler og ledninger

- **Hovedkontor:**
La Cours Vej 7,
2000 København F.
Tlf. FAsan (01 32) 70 00
- **Jyske afdeling:**
Graham Bells Vej 21,
8200 Århus N.
Tlf. (06) 16 51 11
- **Odense afdeling:**
Blangstedgårdsvej 11,
5100 Odense.
Tlf. (09) 12 06 43

Juli causeri

NOGET OM KOMMUNIKATION OG DET AT BYGGE BROER

BROER synes at være blevet vor tids store taleemne, ialt fald i de højtloftede sale på Christiansborg, hvor man har fået det indtryk, at brobyggeri er det eneste saliggørende for befolkningen. Og der bruges meget tid i vort lands høje Folketing på at diskutere broer, først og fremmest i forbindelse med Storebælt, men også i forbindelse med andre af vort lands talrige bæltter og sunde.

Og trods den megen snak lykkes det også af og til at få Folketinget til at barsle med en lov om en ny bro. Således er man i øjeblikket i gang med byggerier flere steder i landet, bl.a. over Sallingsund, der adskiller Salling og øen Mors. Her bygges landets hidtil næstlængste bro, men forsinkelser i byggeriet har medført, at den ikke som beregnet kan stå færdig i foråret 1977, men først i foråret 1978.

Over Mariager Fjord ved Hadsund bygger man også ny bro. Her er i forvejen fast forbindelse, men den gamle bro, der oprindeligt var kombineret jernbane- og vejbro, er for mange år siden blevet for lille.

Over Vejle Fjord bygges i forbindelse med den kommende østjyske motorvej en lang bro af omtrent samme længde som den nye Sallingsundbro. Trods omfattende hærværk på den smukke natur omkring Vejle har man fået gennemtruffet denne bro, der som en betonkile i forbindelse med den nye vej skærer sig ned i det naturskønne område.

Sidste store broprojekt, Folketinget har vedtaget, er en ny Storstrømsbro i

forbindelse med den kommende vide-reudbygning af Sydmotorvejen. Denne nye bro, der udelukkende forbeholdes asfaltens konger – automobilerne – vil komme til at få forløb over den lille ø Farø og ikke, som det var mere naturligt, følge den nuværende bro forløb over Masnedø. Dette betyder bl.a., at den nye motorvej vil få et forløb, der gør den betydeligt længere, hvis man skal regne afstanden mellem København og Rødby Færge ud. Og dette er jo vejens endepunkter. Samtidig skærer den projekterede vej gennem smukke naturskønne områder. Men dette tager man som bekendt mindre hensyn til i en tid, hvor miljø ellers er blevet et modeord, og hvor man på andre områder bringer enorme ofre på dette ords alter.

Men den gennem generationer diskuterede bro, den længste af alle hidtil kendte danske broprojekter, Storebæltbroen, synes Folketinget ikke at have mod til at kunne træffe en beslutning om. Man har den ene store debat om emnet efter den anden, man har udskrevet idékonkurrencer og meget mere, men sætte byggeriet i gang, det formår man alligevel ikke at få gjort alvor af. Og netop nu i en arbejdsløshedsperiode vil et sådant byggeri kunne reducere denne arbejdsløshed en del.

Hvad der skal ske, det er endnu, ligesom det har været i årtier, uklart. Hvis man ikke mener rent økonomisk at turde give sig i kast med byggeriet af den store bro, ja, så burde man hellere se dette i øjnene og drage konsekvensen deraf. Så havde i det mindste alle de mennesker og foretagender,

projektets virkeliggørelse vil berøre, nogle faste holdepunkter at rette sig efter. Som det er i øjeblikket er det umuligt at disponere over fremtiden. Tænk blot på så store ting som nybygning af DSB-færger til Storebælt. Kommer broen, vil det være penge-spild at bygge flere nye færger og at bygge store nye kostbare færgelejer, men kommer den ikke indenfor en rimelig fremtidig årrække, så vil der snart være behov for de omtalte dele. Og det samme gælder mange andre ting.

For hvad hjælper det, at Folketinget kan diskutere brobyggerier i årevis, hvis man ikke engang formår at bygge bro til befolkningen og de institutioner, der på en eller anden måde berøres af det store projekt. Kommunikationskløften har man endnu ikke fået bygget bro over.

Begynd med den!

ENDNU EN ANERKENDELSE AF VETERANBANETANKEN

DET har hidtil skortet på offentlige eller halvoffentlige former for anerkendelse af det enorme arbejde, mange af vore jernbaneentusiaster lægger i restaureringen af de gamle kulturmindestmærker, som museumsmateriellet på vore mange museumsbaner vitterligt er.

Hidtil er det kun blevet til små »skud for boven«, der har været tale om, i alt fald hvad angår det rent pecuniære. Og det er desværre således, at penge spiller en ret så dominerende rolle for disse baners formåen. Og det til trods for, at arbejdskraften er ulønnet.

Men måske er vi inde i en udvikling til det bedre. Det smukke tilskud til Helsingør Jernbaneklub giver én ret til at bevare en smule optimisme i den retning.

Det samme gør den bevågenhed, som Høje Tåstrup Kommune viser den ihærdigt arbejdende og initiativrige Industribaneklub. Om denne bevågenhed har vi tidligere berettet, og mere kan læses andetsteds i dette blad.

Men også på den anden side af Storebælt nyder man anerkendelse for museumsbanearbejdet. Den populære veteranjernbane mellem Bryrup og Vrads har fra Tuborgfonden modtaget et kontant tilskud til arbejdet på ikke mindre end 5.000 kroner. Motiveringen er, »at man gerne vil medvirke til at fremme de kulturhistoriske og turistmæssige værdier, som veteranbaneklubben går ind for«.

Det er så meget mere beundringsværdigt, at denne lille klub hidtil ikke har modtaget noget tilskud, men har klarret sig økonomisk på egen hånd. Og så har man endog formået at rejse en remise- og værkstedsbygning, noget andre og større klubber ikke har formået. Men det er jo en helt anden sag.

I alle tilfælde vil det være vidunderligt, om denne bevågenhed, som flere af jernbaneklubberne gennem den sidste tid har nydt, kunne komme til at danne præcedens.

Men det er vel nok for meget at forlange.

Og dog? Er miraklernes tid forbi???

-tl-

VI HAR MODTAGET

Ønsker og tanker vedr. bevaring af jernbanemateriel i Danmark

I Jernbane-Bladet nr. 5 gives udtryk for tanker og ønsker både for jernbanemuseets materiel – det, der endnu ikke er kommet under tag, og for det materiel, der i jernbaneklubbernes regi ikke forekommer at blive vedligeholdt, og man må give ham ret.

I samme nummer fremkommer E. Dalgård Eriksen med lignende tanker samt spørgsmål og forslag, og også han har på flere områder ret.

Imidlertid er det ikke nok at give folk ret, visse fejl må korrigeres og et bredere publikum må orienteres, før man tør håbe på forståelse og økonomi for at ændre tingenes tilstand og i flere af de nævnte spørgsmål blot vilje til fra læserne til at slutte op om en idé, give en praktisk hånd med, og derved *selv* være med til at redde og bevare noget af det, vi synes, der i tiden går i forfald. Mon ikke nedenstående vil interessere en del af bladets læsere?

Det nytter som bekendt ikke at græde over spildt mælk, ej heller at græde over at f.eks. D/F VALDEMAR – den verdensberømte gamle isbryderfærge fra Limfjorden – eller D/F GLYNGØRE – den skønne gamle jernbanefærge – DSBs første skruefærge – for få år siden endte deres dage som gammelt jern, men disse to sorte kapitler kan måske i dag være med til at skabe forståelse for, at Dalgaard Eriksen har ret i sit forslag om at bevare motorfærgen Morsø.

Også hvad angår jernbanemateriel er der i de seneste år sket sørgelige ting – ophugning af interessant materiel, men siden jernbaneklubberne for 15 år siden begyndte deres virke, er dog meget reddet. – I det mindste for en tid. Ja, des-

være må vi sige »for en tid«. Kun meget lidt materiel udover lokomotiver formår klubberne at holde under tag, og det kræver en overordentlig energisk indsats at vedligeholde jernbanemateriel i det fri, i hvert fald hvis man vil kunne være det bekendt i museums- og udflugtstog, hvor folk forventer, de gamle vogne skinner af lak og maling. Det eneste, der hjælper effektivt her, er vognhaller, der også har den psykologiske virkning på medlemmerne, at disse kan se, at deres store arbejde med at restaurere en vogn vil holde i årevis, så de ikke blot kan begynde forfra året efter. Måtte de forskellige klubber komme til den erkendelse, og ville mulighederne for hjælp og tilskud udefra blive noget lettere, ville chancerne for det materiel, der i dag ses flere steder i stærkt forfald, bedres betydeligt.

– – – Og én ting til, visse klubbers manglende forståelse for at koncentrere sig om *virkeligt bevaringsværdigt materiel*, i stedet for at lade samledillen brede sig.

–tl– nævner konkret jernbanemuseets postvogn DL 5502, der nu er 99 år gammel. Den forventes, allerede når dette læses, at gå en bedre fremtid i møde, idet den *er* skaffet husly på Sjælland, og et par kærlige hænder har lovet jernbanemuseet at tage sig af den! Måske kan den endog i en ikke for fjern fremtid komme i drift på en af vore driftige veteranbaner?

En anden vogns skæbne vil jeg konkret trække frem her – VVGJ C 23.

Denne lille morsomme vogn i »moderniseret« udgave fra VVGJ blev for mange år siden reddet af netop E. Dalgård Eriksen til DJK. Det krævede en kæmpeindsats at flytte vognkassen fra den legeplads, hvor den var havnet, og det har siden krævet en kæmpeindsats at restaurere vognen, så den i dag er klar til at påmontere hjulsæt, fjedre m.v. – Imidlertid ligger vognen stadig i

lykken
på
rejsen...

DSB togservice

Månedens foto

Vejle, upåagt af alle, og hvad fik redningsmanden til tak??? Vognen er i dag det eneste bevarede stykke materiel fra VVGJ, bygget i 1897 og netop i sin »moderniserede« udgave af overordentlig stor interesse. Hvad skal der ske med den???

Om DSBs jernbanemuseum mangler vogn typer? Ja, det kan jo diskuteres, idet undertegnede *ikke* finder det relevant at bevare alle nævnte typer, men den omtalte lange truck-kupévogn, der findes i Nyborg er reserveret jernbanemuseet tillige med et par originale trucks, og det må vi alle glæde os over. Vi jernbaneentusiaster ser frem til den dag, DSB lader den restaurere og føre tilbage til sit oprindelige udseende. Netop denne vogn vil være en *virkelig lækkerbidsken* for vort jernbanemuseum.

— — — Og så er der da lige at tilføje, at klubberne i flere tilfælde råder over materiel, som måske savnes på Jernbanemuseet, men som altså ikke savnes i helheden, f.eks. de 2-akslede Triangelmotorvogne som findes i flere udgaver, også i helt oprindelig stand med benzomotor, køreklar m.v.

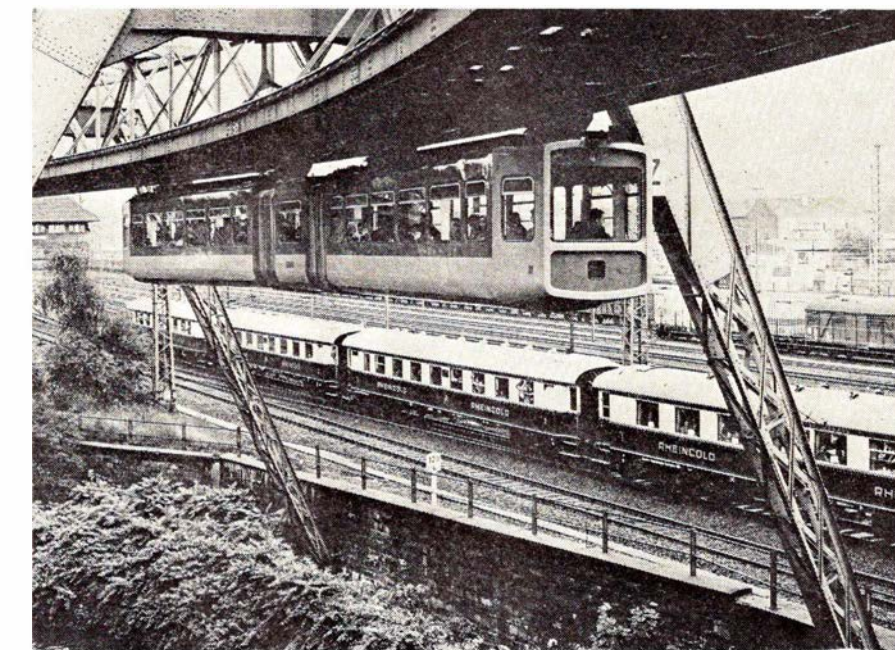
Kunne jernbaneklubberne finde sammen i et nærmere samarbejde, f.eks. undgå dubletanskaffelser, måske i fællesskab løse problemet med vognhaller, måske ved at »trykke« priserne, og måske ved dette samarbejde bedre hjælpe og støtte jernbanemuseet, ja, så var vi nået den ideelle tilstand nærmere, som vi alle ønsker og som vi af og til hører om fra andre lande — — — ikke nok med ord, også praktisk handling skal der til.

S.J.

Supplement til

»Ferietips – Rejsetips«

Vor norske læser, hr. Odd Amundsen i Farsund har været venlig at sende os et brev, hvori han gør opmærksom på, at det kort, vi bragte i Jernbane-Bladet nr. 5, side 17 i forbindelse med artiklen »Ferietips – Rejsetips« figurerer stedsnavnet FROGNER.

Nyt svævebanetog over floden Wupper i Wuppertal. Nederst særtog med restaurerede »RHEINGOLD«-vogne. Foto: H. Sauberlich/DB.

Verdens sikreste »jernbane«

JERNBANE står i anførselstegn, for der er her tale om en ganske speciel jernbane, nemlig den berømte svævebane i den vesttyske by Wuppertal. Dette trafikmiddel kunne den 1. marts 1976 fejre sit 75 års jubilæum under store festligheder.

Wuppertals svævebane er betegnet som et af Verdens sikreste trafikmidler, idet den i de 75 år, den har eksisteret, har svævet mere end 250 millioner kilometer (mere end 6000 gange rundt om jorden) uden et eneste alvorligt uheld. Banen er 13,3 km lang og be-

fordrer daglig ca. 50.000 passagerer. I alt har man beregnet, at den har befordret ca. 1,2 milliarder passagerer i sin levetid, og den udgør derfor grundstammen i nærtrafikken langs floden Wupper. Banen spås også en god fremtid, bl.a. som følge af anskaffelsen af helt nyt materiel til erstatning for det, der blev bygget til åbningen i 1901.

Billedet viser svævebanen over floden Wupper i Wuppertal-Oberbarmen. Nederst ses et udflugtstog, bestående af restaurerede vogne fra det berømte tog »Rheingold«, nu tilhørende en jernbaneklub i Köln.

Hr. Amundsen fortæller, at når nordmænd hører dette navn, så tænker de på den store Frognerpark i Oslo, som i daglig tale ikke kaldes andet end »Frogner«. Denne park og det på kortet anvendte stedsnavn må altså ikke forveksles, idet der er tale om to vidt forskellige steder.

Kortet stammer fra Setedalsbanens egen brochure, men det fremgår ikke klart, hvilket målestoksforhold det er tegnet efter.

Vi håber hermed at have gjort det klart for læserne, at der er tale om et stedsnavn i temmelig lang afstand fra Norges hovedstad.

Alt i tandteknik

Reparationer – Omstillinger og underforinger
Overenskomst med sygeskringen

Martinus Schmidt

Mariendalsvej 12c . FA 880 - 839

damms
radio

ALBERTSLUND

64 70 88

Service: 64 79 52

Her gør vi holdt

HUMLUM KRO

Hvor godtfolk er kommer godtfolk til
Telefon (07) 86 11 03

Her får De rigtig kromad – Frisklavet smørrebrød – Kaffe m/ hjemmebag – Selskaber indtil 100 kuverter i hyggelige lokaler. – Venlig hilsen Lillian og Peter

Lad os tage besværet, når De fester
GEDSTED KRO

Telefon (08) 64 50 03

Her får De rigtig kromad og frisklavet kaffe m/ hjemmebag i hyggelige lokaler. Selskaber indtil 200 kuverter modt. gerne. Ring og få et godt tilbud. Venlig hilsen de nye værter Ulla, Leif og Ewald

Et besøg værd

HOTEL VEST

Jernbanegade 2 . Lem . (07) 34 10 03

Er De to eller flere, så slap af og spis i vore hyggelige lokaler. – Selskaber modtages gerne – ring og få et godt tilbud.

Med venlig hilsen Ingrid og Erik

Lad os tage besværet til Deres fester
RØDDING FORSAMLINGSHUS

Telefon (06) 65 10 54

Fester af enhver art – med smukt pynkede borde og veltillavet mad. – Husk vor diner-transportable. – Ring og få et godt tilbud – indtil 300 kuverter. Venlig hilsen Grete og Poul

Skal festen være vellykket – lad os arrangere Deres fester

HAMLETS KRO

mellem Grenå og Randers

God kromad – Hyggelige værelser – Selskabslokaler – Diner transportable
ring tlf. (06) 49 44 10

– og få et godt tilbud

Selskaber indtil 130 kuverter

Venlig hilsen fru Bak

Vil De hygge Dem i skønne omgivelser og en skøn natur – så tag til

MOSSØ's PERLE

(førhen Lærkereden mellem Boes og Øm kloster) – Telefon (06) 89 18 22
Her er maden i topklasse. Vort motto: Alt for gæsterne. Selskaber indtil 100 kuverter modtages gerne. – Undgå besværet – ring og få et godt tilbud.

En kro i særklasse

LØVSKAL KRO

i den skønne natur i Nørreå-dalen.

Tlf. (06) 68 61 01 – 68 61 45

God kromad i hyggelige omgivelser. Er De to eller flere – så kom til Løvska Kro. Bal for de unge på 40 hver lørdag.

Hurtig og venlig betjening

Venlig hilsen

Anni og Kresten Andersen

En kro i særklasse

Restaurant MADS DOSS

v/ hovedvej A 13 – Kjellerup

Tlf. (06) 88 00 07

Besøg vor hyggelige kro, hvor maden er i topklasse. – Vort motto: Alt for gæsterne. – Med venlig hilsen Kirsten og Henning Würtz

Hvor etatens og andet godtfolk mødes

BODEGA HUSET

Østergade 24 . Grenå . tlf. 32 00 32

Her er hygge, stemning og venlighed
Lad huset blive Deres STAM-CAFE

Stedet, hvor man kommer igen – besøg

EJSTRUP KRO

Ejstrupholm . tlf. (09) 77 20 02

God mad som vor mor laver den
Selskaber modtages gerne – ring og få et godt tilbud (ny vært)

Vær gæst ved Deres egne fester – lad os tage besværet

JEBJERG-LYBY-HALLEN

Selskaber modtages indtil 250 kuverter.

Få et godt tilbud uden forbindende
Hyggelige lokaler. Kig ind i cafeteriet – eller tag noget lækkert med hjem.

Smørrebrød – Grill – Kyllinger

Venlig hilsen Ulla og Leif

Husk Deres linie: telefon 57 40 79

Lad os tage besværet til Deres fester

HJERM HOTEL

Telefon (07) 46 46 46

Et sted man hygger sig og spiser godt
Selskabsmad – smørrebrød – platter ud af huset – ring og få et godt tilbud
Venlig hilsen og på gensyn
Ester og Kristian

Hvor etatens og andet godtfolk mødes

Restaurant

Pusterummet

Vestergade – Vamdrup – tlf. 58 19 62

Kom Ind og hyg Dem i vore hyggelige lokaler.

Vil De hygge Dem – så lad mødestedet være

VEJLBY RISSKOV HALLENS RESTAURANT

Vejlby Centervej . Tlf. 17 59 66

En god frokost – en lækker middag eller en af vore mange spændende specialiteter. Selskabs- og mødelokaler til rådighed – masser af P-plads. Restauranten er åben daglig kl. 11–16. Mødestedet: Hvor kvalitet og god betjening kommer i højsædet.

VI mødes på

Restaurant STALDEN

Hovedgaden 79 . Sunds . (07) 14 10 28

Stedet, hvor man hygger sig, og venner mødes

Vil De hygge Dem og ha' det rart – tag på

MØLDRUP KRO

Jernbanegade – Møldrup

Tlf. (06) 69 11 67

Rigtig kromad i hyggelige omgivelser med venlig betjening. Lad os tage besværet – hold Deres selskaber her. Med venlig hilsen: Det nye værtspar

Et sted, der er værd at gæste

MØRKE KRO

Stationsvej – Mørke – tlf. (06) 37 75 17

(via stationen)

Et godt madsted i hyggelige omgivelser

Nyt værtspar:

Kirsten Jørgensen og Ove Nørum

ERINDRES DET . . .

For 50 år siden . . . juli 1926

Om eftermiddagen den 2. ds. skete en alvorlig påkørsel på Kertemindebanen, idet en bil ved Mesinge st. kørte ud foran et damptog. Ved uheldet blev et lille barn dræbt og 2 damer alvorligt kvæstet. Man står uforstående overfor uheldet, da oversigtsforholdene på stedet er meget fine.

Hornbækbanens dampmotorvogn er under jubilæumsfestlighederne i Helsingør rigtigt kommet i sving. Køretøjet blev omdannet til en slags rullende bindingsværkshus med restauration, harmonikamusik og flotte damer. Den løber flere ture daglig på strækningen til Hellebæk st. Men gamle Hornbækbanefolk udtalte senere, at vognen aldrig blev den samme efter den omgang.

Køge-Ringstedbanen har i de sidste 3 uger forsøgsvis indført motordrift, idet man har lånt en motorvogn af Hammelbanen. Man er yderst tilfreds med køretøjet og mener, at motordrift er fremtiden for mindre baner. Vognen minder mest af alt om en stor rutebil.

På en lille privatbane i nærheden af Holmestrand i Norge løb et loko og 4 godsvogne af sporet og trillede ned ad en ca. 10 m høj skråning, hvorved lokoen rullede et par omgange, uden at de 2 mand på maskinen kom noget til.

Banen til Zugspitze er nu åbnet for trafik. Et af verdens dristigste baneanlæg er nu afsluttet. Den går fra Ehrwald og Obermoos til Zugspitze, Tysklands højeste bjerg. Banen er 8,38 km lang med en stigning på 1851 m.

Danmarks jernbanenet bør ikke udvides yderligere. Rutebilkommissionens betænkning fraråder at anlægge 38 projekterede privatbaneanlæg. Men man ønsker fortsat en jernbane fra Vanløse til Jyllinge ved Roskilde Fjord.

For 25 år siden . . . juli 1951

Langelandsbanens motorvogne kan i år fejre 25 års jubilæum. De kostede dengang 25.000 kr. stykket og har hver kørt en lille million km.

Ålborg Privatbaner har for kr. 130.000 købt 6,8 km spor fra den nedlagte banestrækning Vejen-Gesten. Det er meningen at udskifte sporet mellem Nørresundby og Vadum.

Frederiksværkbanen har for afvigte driftsår et overskud på kr. 195.000.

Troldhedebanen har afsluttet kontrakt om transport af 45.000 tons brunkul fra Sdr. Felding st. til Kolding, hvilket vil give banen en indtægt på kr. 315.000. Transporterne vil strække sig over et år.

»Lille Johannes«, Troldhedebanens M 5, blev den 11. ds. sat i drift på Hørve-Værsløvbanen, hvor den har afløst »Karloline«, der er tjenlig til anbringelse på Jernbanemuseet. Såvel »Lille Johannes« som banens personvogn har gennemgået en moderniseringskur, og er bl.a. blevet udstyret med sofaer, betrukket med rødt bøffellæder.

Motorfører K. B. Larsen, Præstøbanen, kom den 31. ds. alvorligt til skade på Næstved st. Han havde ført toget fra Præstø til Næstved, men da han stod af sin maskine, ville han et ærinde i byen og sprang derfor på et forbi-kørende rangertræk, men forfejlede springet og faldt under toget på en sådan måde, at han fik lårmskulaturen m.m. alvorligt kvæstet. Lægerne håber at undgå amputation. Da Præstøbanen ikke har personale i Næstved, kunne stationen ikke afsende toget. Der blev pr. bil afhentet en lokofører i Præstø.

HER GØR VI HOLDT

Stedet, hvor man kommer igen . . .

GALTEN HOTEL

mellem Århus og Silkeborg

Telefon (06) 94 30 18

Kom ind og hyg Dem i vore hyggelige og nyrestaurerede lokaler – lad os tage besværet til Deres fester – selskaber modtages gerne – ring og få et godt tilbud – ny vært

LEIF ANDERSEN

Missionshotellet ANSGAR

Prinsensgade 14-16 – Ålborg

Telefon (08) 13 37 33

SAGT OG SKREVET

NY-Dansk i S-togene

RING EN FÆRGE står der på et af reklameskiltene i S-togene. Den opmærksomme iagttager studser, og endevender ordstillingen. Forsigtigt spørger han sidemanden: »Er det rigtig vasekægte dansk?«. Sidemanden, der sad og tænkte på den høvlebæk, han sikkert får i fødselsdagsgave, ser forbavset på kølvandet fra det frembrusende telefonapparat med tekst, og siger modstræbende: »Det er da danske ord!«. Damen, der sidder overfor med ryggen til skiltet blander sig og siger triumferende: »På skiltet over d'herrer står »HELD I HEFTE!« »Er det så rigtig dansk?«. Skeptikeren, der startede det hele, skal netop til at docere sin afsky for disse besynderlige slogans, da en ung mand på nabosædet snusfornuftigt siger: »Reklameskiltene er hængt op for at påkalde opmærksomhed hos passagererne. Kan vi konstatere at målet er nået?« Og så blev der ikke talt mere om den ting. V.J.

B & T

BAT-KON ^{1/2}

– et begreb blandt fagfolk

H. C. ANDERSENS BOULEVARD 42

1553 KØBENHAVN V . TLF. (01) *11 18 19

Allerød

Den moderne kvinde går i
BOUTIQUE HANNE
M. D. Madsensvej . Allerød
Tlf. (03) 27 19 03

Moderne tøj til den voksne kvinde –
Alt i bijouteri – Kig ind – vi hjælper
med at finde det rigtige.

Gå ikke forgæves – gå i
BUTIK 5

M. D. Madsensvej 14-16 . Allerød
Tlf. (03) 27 56 55

Stort udvalg i tasker – Kufferter –
Skoletasker – Rejsetasker – Mapper –
Brugskunst
Her finder De gaven, der gør lykke

Vi handler i

MERCI CHOKOLADE

M. D. Madsensvej . Allerød
Tlf. (03) 27 22 73

Stort udvalg i hjemmelavet chokolade
– konfekturer – bolsjer m. m.
Her finder De altid en fin gaveæske i
alle prislag.

Køb ost i specialforretningen

OSTEBODEGAEN

Birkevej 2 (bag Allerød st.) . Allerød
Telefon 27 12 44

Alt i vellagrede oste, såvel danske som
udenlandske i mange specialiteter
Vi fører alt til ostebordet i kiks
og andre lækre ting

Stedet hvor man kommer Igen

OLD DAYS

Lyngvej 93 . Allerød . (03) 27 14 40
Gamle afsyrede fyrretræsmøbler – og
andre skønne ting fra Sønderjylland.
Tørrede blomster – Gaveartikler
Kig ind. Med venlig hilsen
Old Days

Østrigsk smalsporet industri- bane med damplokomotiver

ET RENT »Mekka« for jernbaneentusiaster er den dampdrevne tandhjulsbane mellem Vordernberg og Eisenerz i alpelandet Østrig. Hertil valfarter i tusindvis af jernbaneentusiaster hvert år, og – sandt at sige – de får også fuld valuta for pengene. Skønnere syn end at opleve disse gamle dampheste – en foran og en bag malmvognene – skal man lede længe efter. Desværre synes nu også dette »Eldorado« snart at være forbi, idet ÖBB med succes har prøvekørt diesellokomotiver på strækningen. Så inden længe vil disse dieselfimsere sikkert overtage trafikken.

Men om denne tandhjulsbane handler denne lille fortælling slet ikke. Den skal blot give et fingerpeg om det steds geografiske beliggenhed, som vi nu skal høre lidt om.

ÖAMG

ÖAMG er en forkortelse, der står for Österreichische Alpine Montangesellschaft, og dette foretagende er meget stort. Det driver flere jernværker m.m. i Steyrmarch, bl.a. det, hvortil malmen via tandhjulsbanen Erzberg-Vordernberg køres. Det ligger i Leoben-Donawitz, eller kortere betegnet Donawitz, nogle få kilometer udenfor Leoben ad strækningen Leoben – Vordernberg (–Erzberg – Eisenerz).

Jernværket i Donawitz er stort. Til interne transporter på værket disponerer man over et anseligt spornet, som dog nu er reduceret betydeligt i forhold til tidligere. Der er både et normalsporet net og et smalsporet med en sporvidde på 790 mm.

Det normalsporede var tidligere ganske interessant at studere, idet man

her som trækraft anvendte damplokomotiver, der var indkøbt mange mærkelige steder. Her kunne man træffe gamle ÖBB-lokomotiver, der for menneskealdre siden var ophørt at trafikere de offentlige jernbaner, eller man kunne møde gamle privatbanelokomotiver af mærkelig herkomst. Fælles for alle var dog, at de var mere eller mindre ukendelige på grund af ombygninger. Også i vore dage eksisterer dette bane-system, men damplokomotiverne er alle gået i jernovnen – den var jo lige i nærheden – og i stedet har man anskaffet omkring en halv snes diesellokomotiver fra bl.a. den franske fabrik MOYSE.

Den normalsporede jernbane er i dag 29,5 km.

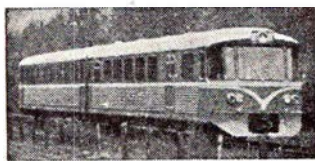
Den smalsporede er 11,8 km lang. Den trafikeres endnu af damplokomotiver, og i stedet for at indkøbe diesellokomotiver er nettet under afvikling. Men i fordums tid var dette banenet en sand oplevelse, da havde man 30-40 lokomotiver tøffende rundt med små vogne, så der var noget at se på for en damphungrende sjæl.

Ved et besøg på ÖAMG Donawitz i april 1976 var det i drift værende materiel kun tre damplokomotiver samt et ukendt antal svære vogne, hvorpå man transporterede hvidglødende, enormt tunge jernkonstruktioner. Sporene er da også af meget svær kaliber, hvilket er nødvendigt af hensyn til den enorme vægt, de skal bære.

Foruden de tre »varme« lokomotiver var i remisen to »lune« lokomotiver, der tjente som reserve.

Men at fortiden var imponerende, det fik man indtryk af, når man så alle de hvidsatte og udrangerede smalsporede

HILLERØD PRIVATBANER

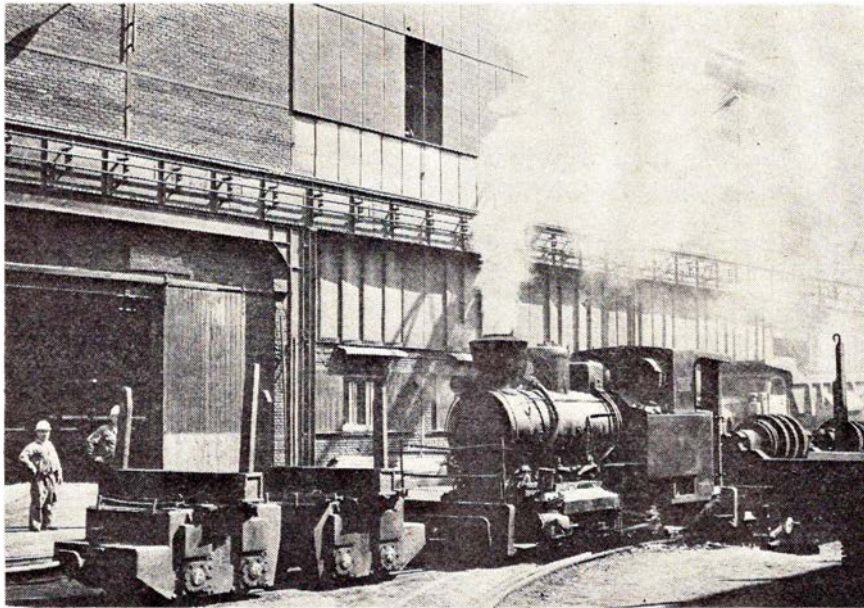
GRIBSKOVBANEN
Hillerød-
Frederiksværk-
Hundested Jernbane
TELEFON (03) *26 01 23

A/S LYNGBY-NÆRUM JERNBANE

Telefon (02) 87 07 08

Lynetter hvert 20. minut fra Jægersborg st.

Østrigsk industridamplokomotiv ÖAMG 100.2 i Leoben Donawitz i april 1976. Foto: -tl-

lokomotiver, der var placeret et par steder på værket. Her taltes ikke mindre end 12 stykker.

Som »Denkmal« – et minde om om-talte imponerende fortid – har man i et lille parkanlæg umiddelbart overfor jernværket placeret et lille lokomotiv.

I en nærliggende stationsby på strækningen mod Vordernberg, i Trofaiach, er et andet af de små lokomotiver placeret på en legeplads.

ÖAMG har forøvrigt en sjov nummerering af lokomotiverne. Man anvender et tal, som angiver antal hestekræfter, dernæst kommer et punktum, og efter dette kommer først lokomotivets løbenummer. Eksempelvis er nr. 100.7 et lokomotiv på 100 HK, og det er det syvende af typen. Således kan dette altså siges. Nr. 100.7 var forøvrigt et af de tre overlevende.

Birkerød

Kør Ind til

Texaco Service Station

Kongevejen 158 . Birkerød . 81 04 15

Benzin – Olie – Smøring – Undervogns-behandling – Hjulafbalancering – Batterediservice – Mindre reparationer udf. –

Husk vor velassorterede kiosk.
De sparer – ved at køre ind til Texaco.

Vær ikke i tvivl –
når De skal købe gaver hos

BIRKERØD ANTIK

Hovedgaden 44 . Birkerød . (02) 81 70 27

Stort udvalg i gamle glas – tin – kobber – messing – småting og alt til rimelige priser.

Det store udvalg finder De i

JANIVAN LEGETØJ

på gågaden i Birkerød . tlf. (02) 81 59 15

Alt i pædagogisk-mekanisk legetøj i alle prislæg – gå ikke forgæves – gå altid i Janivan Legetøj

Friskbagt bagerbrød fra

LUPINKROGEN BIRKERØD

Lupinkrogens Bageri

Tlf. (02) 81 81 65

Hillerød

MISSIONSHOTELLET

Slotsgade 5 – Hillerød

Telefon (03) 26 01 89 – 26 21 95

Hyggelige selskabslokaler

TOFTES BOGHANDEL

Slotsgade 22 . Hillerød

Telefon (03) 26 01 32

A/S JULIUS NIELSEN & SØN

Bygningsentreprenører

Tømrermestre – Snedkermestre

Valby Langgade 6 - 2500 Valby - Tlf. 46 22 22

D S B bruger

Dixon

gulvvaskemaskiner

Dixon

Bækkeskovvej 68

2700 Brønshøj

tlf. (01) 28 05 66

STENSBJERG modul – facade

Monteringservice

Gøgevænget 11 . Havdrup . Tlf. (03) 38 56 35

Malerfirma MÖLLMANN & CO.

Vibeholmsvej 24

Glostrup – Tlf. (02) 96 33 55

Fortidens dampgiganter

Fra vor skolelærdom ved vi, at James Watt i 1770'erne opfandt dampmaskinen. Om det er sandt, vil vi lade de lærde strides om, men en kendsgerning er det, at denne opfindelse bragte en omvæltning ind i datidens levevis, som vel næppe nogen anden opfindelse hidtil havde gjort.

Dampmaskinens anvendelsesmuligheder var mangfoldige. Først og fremmest kommer man vel til at tænke på dampmaskinens brug til fremførsel i skibe og, hvad der vel især er af interesse for dette blads læsere, som basis for udviklingen af jernbanen. Damplokomotivets rolle i jernbanedrift er endnu ikke udspillet totalt. Mange steder i verden er disse prægtige maskiner endnu værdsat, og vi kender selv den interesse, de har skabt, nu da de helt er forsvundet fra vore egne hjemlige baner, museumsbaner undtaget.

Men dampmaskinen blev også taget i brug til andre opgaver. De stationære maskiner er et helt kapitel for sig, som det her vil føre for vidt at komme ind på, idet emnet mobile dampmaskiner er ret omfattende. I denne forbindelse skal vi høre lidt om dampmaskinens brug i datidens landbrug, hvor anvendelsen dog aldrig blev særlig stor, men ikke desto mindre særdeles interessant.

Lokomobilet

England har altid været et foregangsland, når talen falder på udviklingen af maskiner, der havde det ene eller det andet med damp at gøre. Gennem hele 1800-tallet eksperimenterede man her på at udvikle det ene mere mærkelige maskineri efter det andet. Var Storm P. dengang født, havde han straks kunnet blive optaget i selskabet, thi hans »opfindelser« lignede til forveksling meget af det, man her præsterede. Men mange gange kom der også frugtbare resultater ud af eksperimenterne, dette gælder bl.a. udviklingen af det køretøj, der fik navnet lokomobil.

De første lokomobiler kom til at erstatte hestene som trækdyr. Ideen var dog ingen ubetinget succes, idet et lokomobil jo unægelig var betydeligt tungere end et spand heste, hvilket bevirkede, at det trykkede jorden i markerne sammen, hvor det var hensigten at løsne den. Det var derfor velkomment, da bl.a. John Fowler fra den en-

gelske by Leeds fandt på at pløje ved hjælp af to lokomobiler, men uden at disse berørte marken.

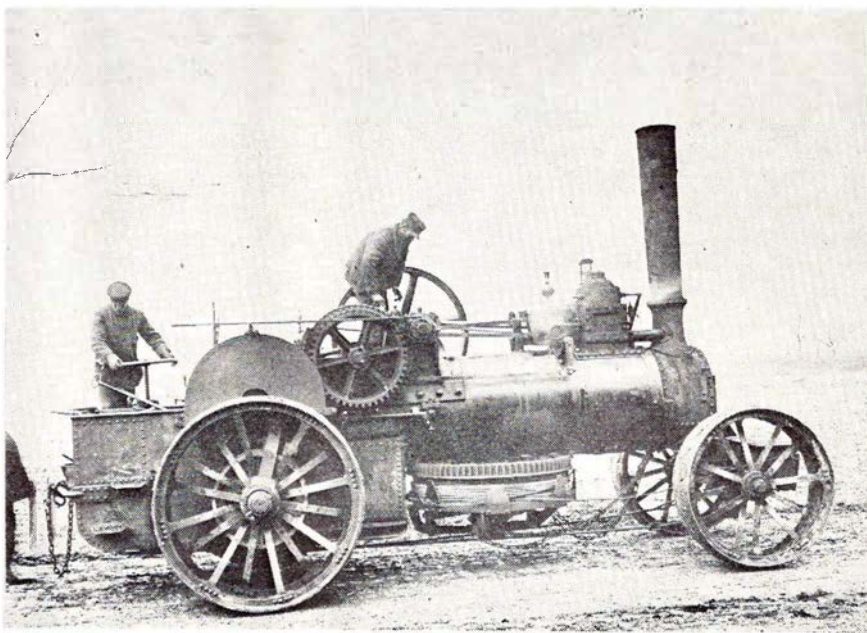
Princippet var ganske enkelt, at der på hver side af marken kørte et lokomobil. Ved hjælp af et hjul under kedlen på hvert lokomobil trak disse ved ståltøve en plov fra side til side af marken. Hver gang ploven nåede til en side af marken, vendte den, lokomobilerne kørte en smule frem, og man trak ploven i en ny fure til den anden side af marken. Ganske elementært og relativt hurtigt. At der skulle mindst tre mands betjening betød mindre. Arbejdskraft var dengang ikke noget problem, det var simpelthen noget, man havde. Og fordelene ved metoden var desuden en betydelig mere effektiv pløjning, idet der var meget mere kraft til at trække ploven, end når der var forspændt heste.

Det blev på Lolland, at lokomobilet holdt sit indtog i Danmark. I 1869 købte den lollandske godsejer til Søllestedgaard og Søholt, efter at han havde set en demonstration i København, et lokomobil, som ved hjælp af et system med lodder og trisser kunne anvendes til pløjning. I 1870 købte også lensgreve Knuth af Knuthenborg et lokomobil, og bestanden på Lolland udvidedes i 1872, da stifteren af den første sukkerfabrik Højbygård ved Holeby, købte

hele to lokomobiler, som blev anvendt til markarbejde efter det omtalte Fowlersystem. Yderligere blev der anskaffet to lokomobiler i 1874, ligeledes af sukkerfabrikkernes fader, Erhard Frederiksen.

De to sidst anskaffede lokomobiler blev egentlig anskaffet til et nystiftet selskab, I/S Damppløjningsselskabet Maribo, og med disse to var den lollandske bestand oppe på 6 maskiner. De flestes skæbne fortaber sig lidt i det uvisse, men om de to, som Erhard Frederiksen i 1872 anskaffede, er der bevaret en del oplysninger, bl.a. fra Erhard Frederiksens egne skrivelser om emnet. Yderligere findes det ene lokomobil bevaret på Frilandsmuseet i Maribo, hvor det kan ses af interesse-rede.

Disse to lokomobiler var bygget af John Fowler & Co. i Leeds, og havde fabriktionsnumrene 1862 og 1863. De var bygget i 1872 og udviklede 14 HK. Vægten var omkring 10 tons og de var 6,75 m lange. De store bageste drivhjul var af så imponerende dimensioner som 2,80 meter i diameter. Under kedlen sad der en stor vandret vinde, hvorpå der var oprullet et ståltov, når maskinen ikke arbejdede, ellers kunne vinden køre rundt og enten rulle tovet ud eller op, alt efter om ploven bevægede sig fra eller mod lokomobilet.

Højbygaards lokomobil, bygget af John Fowler, Leeds, som fabr.nr. 1862 i 1872.
Foto: Lolland-Falsters Stiftsmuseum.

Lokomobiltrukket tærskværk arbejder på en »Steam Cavalcade« i England i 1972.
Foto: -tl-.

I 1878 gik Erhard Frederiksen fallit, og det nye selskab »De danske Sukkerfabrikker« overtog nu forpagtningen af Højbygaard, som også er navnet på en nærliggende gård. Man fortsatte anvendelsen af denne jordforbedringsmetode til langt op i vort århundrede. I 1925 var disse dampgiganter dog efterhånden så nedslidte, at fabrikstilsynet kasserede nr. 1863, og det blev kort efter ophugget. I 1929 slap nr. 1862 heller ikke gennem tilsynets nåleøje, men en driftig gårdejer i Holeby fik forpurret, at maskineriet led samme skæbne som søstermaskinen. En skøn sommerdag i 1929 lykkedes det at få tilladelse til at opfyre nr. 1862, og den rullede nu, ganske vist overordentlig langsomt, men sikkert, for egen kraft til frilandsmuseet i Maribo, hvor den nu er opstillet under tag og hvert år beundres af mange interesserede gæster. Maskinen er ikke køreklar, men det kunne være ganske interessant, om der var en eller anden, der kunne tage initiativet til at bringe kedlen i driftsduelig stand, så dette kraftbundt endnu engang kunne komme ud at rulle.

Lokomobilerne har aldrig rigtig slået igennem, hverken herhjemme eller i udlandet, men naturligvis har et land som England haft mange gange flere end vi i drift. I vore dage, hvor englænderne bliver som børn igen, når de øjner en chance for at se et eller andet dampdrevet køretøj, er disse lokomobiler i høj kurs, og der findes også talrige bevarede, såvel på museer som privatejede, og det skal siges til deres

ros, at de fleste er driftsklare og velholdte, så det er en fryd for øjet.

Hvor mange lokomobiler, der har været her i landet, vides ikke med bestemthed, men måske nogle blandt læserne kan oplyse dette, og evt. hvor de har eksisteret. Ellers vil vi sikkert få mere at vide gennem den nystiftede »Damptromleklubben« om dette for de fleste ret ukendte emne. -tl-

Kilder: Else-Marie Boyhus' kronik i Skalk nr. 3/1969.

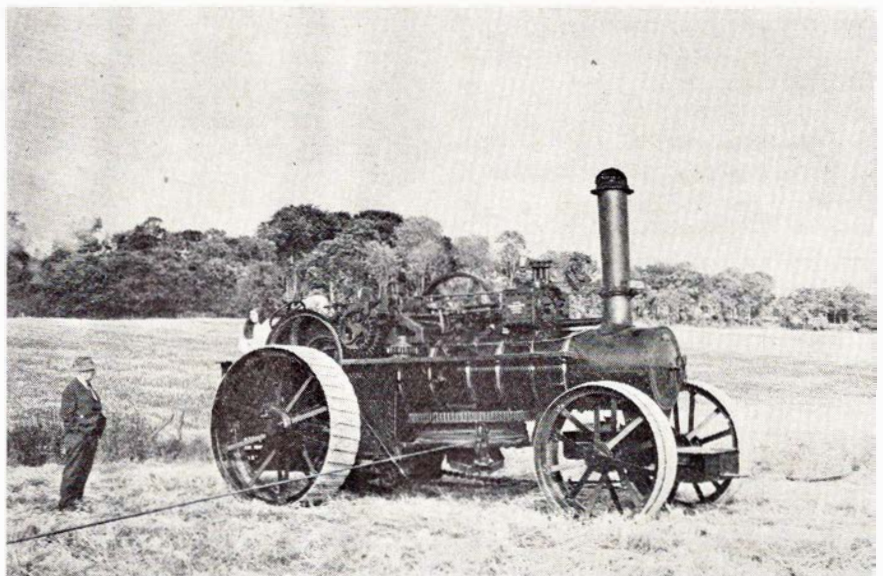
Damptromleklubben – en ny klub

EN NY KLUB har set dagens lys, det er en klub for dem, der interesserer sig for noget så særpræget som gamle damptromler. Og for denne traktionsart er interessen spirende, idet flere private har erhvervet sig eksemplarer af disse køretøjer, som de har sat i stand, så de fremtræder med et meget nydeligt udseende.

Om klubbens tilblivelse fortælles der i en hvervebrochure, man har udsendt for at skaffe nye medlemmer, bl.a. følgende:

»Damptromleklubben, den eneste i landet af denne art, begyndte allerede i 1965 at redde de sidste eksisterende eksemplarer af de tidligere så karakteristiske dampvejtrømler. Det lykkedes at redde 6 forskellige tromler, herimellem 3 danskbyggede – samt et par tilhørende gamle skurvogne, indrettet til at rumme værktøj, kul, smørelie samt et diminutivt opholdsrum til tromleføreren, hvor han kunne spise og evt. sove, når han med sin tromle var langt ude på de lange landeveje. Ligeledes erhvervedes en lille vandvogn og en del løst tilbehør«.

Damptromleklubben har bl.a. ladet den største af de erhvervede tromler, en 12 tons 2-cyl. compoundtromle, bygget af »Aveling og Porter« i England i 1931, restaurere, så den nu fremtræder i de originale farver med stafferinger, pudsede messingsbånd m.m. Og så er

Engelsk lokomobil under pløjning i Sydengland i oktober 1972. Foto: -tl-.

Skive

Gå ikke forgæves – gå heller til

MISTER

Boysen . Adelgade 7 . Skive

Telefon (07) 52 05 27

Smarte og moderigtige habitter til mænd i alle aldre og størrelser. Kvalitetstøj til rimelige priser. Kig ind og få en tøjsnak uden købetvang.

Ringkøbing

Kør ind til

GULF SERVICENTER

Herningvej 49 . Ringkøbing

tlf. (07) 32 04 40

Benzin – olie – Smøring – Fuldautomatisk bilvask – Dækservice – Nærbutik
Åben mandag–fredag kl. 7–22
lørdag–søndag kl. 8–22

den – hvad der er nok så bemærkelsesværdigt – køreklar!

Damptromleklubben har mange »jern i ilden«. Man vil også udforske tidligere tiders tromleaktivitet på de danske landeveje samt studere, hvad der har eksisteret af de beslægtede lokomobiler, køretøjer, der en periode var vældigt populære på de store landbrug.

Damptromleklubben hører geografisk hjemme i Nordsjælland, hvor de aktive »tromleaktivister« arbejder. Man har søgt en kommune om grund og tilskud til erhvervelse af opbevaringssted for de tunge køretøjer, idet disse selvsagt ikke tåler opbevaring under åben himmel.

Udadtil arbejder klubben sammen med flere udenlandske klubbers beskaffenhed, bl.a. i Holland og England.

I den udsendte brochure omtaler man også, at klubbens tromler gerne udlejes til udstilling eller kørsel mod en beskedent leje. Ligeledes vil man gerne gøre opmærksom på klubbens

eksistens ved at komme ud og vise lysbilleder og fortælle om emnet »Damp-tromler«.

For dem, der kunne tænke sig at blive medlem af den nye klub, kan indmeldelse foregå ved henvendelse til:

DAMPROMLEKLUBBEN

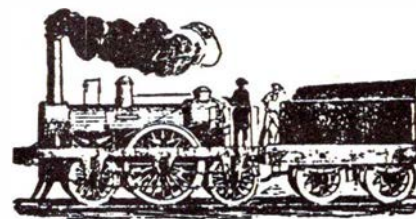
Blichersvej 3, 1. sal

3000 Helsingør

Tlf. (03) 21 81 46

Kontingentet udgør for tiden kun kr. 20,00 pr. år.

Det beløb kan næppe »tromle« nogen flade, mon?

Hedelands Veteranbane

PÅ VEJ MOD MÅLET

Tilbageblik

VED Industribaneklubbens 2-årige fødselsdag 9. marts 1976 kunne klubbens medlemmer se tilbage på et begivenhedsrigt år, hvor alt, eller næsten alt, var lykkedes over al forventning.

I dag råder man over værksted, areal til stationer og strækning på Hedehusgården. Desuden ca. 1,5 km skinner og enkelte sporskifter.

På Hedehusgården står i dag et benzinlok fra Vanløse Teglværk, T nr. 1, 2 dieselelektriske roebanelok nr. 24 og 25, samt 4 åbne roebanevogne.

Endnu ikke afhentet, men også betalt, er yderligere 4 roebanevogne, 6 tipvogne, et defekt damplok, B3, tidligere Sakskøbing Sukkerfabrik. Alt i sporvidde 700 mm.

Af materiel i sporvidde 785 mm råder IBK over et damplok, FJ nr. 6. På hånden haves yderligere 2 damplok, 2 elektriske lok, et diesellok samt et par km skinner med sveller.

Kapital til anskaffelse og til hjemtransport savnes desværre i tilstrækkeligt omfang.

Mod målet

I april-maj måneder har klubbens aktiviteter givet sig udslag i hjemtagning af lok nr. 24 fra Petersen & Albeck's skrotgård i Sydhavnen i København. Transporten afvikledes i fin stil af Sjællandske Ingeniørregiment fra Farum Kaserne som en håndsrækning til klubben.

Flytning af teglværksbanen fra Vanløse er fortsat. Max. har 3 mand på en enkelt dag optaget ca. 240 m skinnestreg.

Høje-Taastrup Kommune har betænkt klubben med 2000 kr.

Og som det mest synlige bevis på, at klubben tager sit formål alvorligt, er jordarbejdet påbegyndt.

Den 1. april gik en bulldozer igang med at anlægge den 150 m lange og 7 m brede forbindelsesrampe fra grusgravens bund til normalt niveau. (Se plan i Jernbane-Bladet nr. 3/76.)

Allerede 3. maj var rampen færdig, siderne beklædt med muld, og iøvrigt klar til påfyldning af grusballast.

Den 24. maj påbegyndtes planering af areal til station »Hedehusgård«. Høje-Tåstrup Kommune tilbyder for egen regning at nedlægge en regnvandsledning på arealet, inden IBK tilfører grusballast.

Fremtid

IBK håber, såfremt den nuværende mødeprocent af aktive medlemmer holder, at kunne foretage den første prøvekørsel ca. lørdag den 2. oktober 1976. Dette kræver dog en betydelig indsats. Materiel skal restaureres, baneanlæg udføres, midlertidig remise bygges osv.

Klubben har forøvrigt, trods mørke spådomme ved indførelsen af stemmeopsparing (max. 10 stemmer pr. medlem for 10 års aktiv tjeneste), mærket en betydelig arbejdsiver blandt nye medlemmer.

Tendensen går i retning af, at man i et nyt medlem ikke blot får en abonnent af klub-bladet, men en aktiv maskinarbejder, eller anden form for en håndens mand.

Medlemstal pr. 1. maj: 80 mand.

For at kunne motivere medlemmerne mest muligt, vil hovedparten af det praktiske arbejde blive forbundet med bindende ansvar.

F.eks. vil der i hvert køreklart lokomotiv blive anbragt en kørebog, hvori enhver lokofører skal notere sig med møde- hhv. fratrædelsestidspunkt, indføre uregelmæssigheder, kontrol med smøring, brændstof, vand m.v.

Alle vordende lokomotivførere skal aflægge prøve i kørsel med pågældende maskine.

Sporregler

For banetjenestens vedkommende har IBK allerede nedfældet de på nuværende tidspunkt mest nødvendige sporregler, der tildels er udarbejdet på grundlag af »Der Eisenbahnbau, Handbuch der Ingenieurwissenschaften« iblandet bestemmelser fra danske sporregler.

Behandling af skinner

Skinnerne skal på oplagsplads lagres i ordnede stabler og således, at der normalt ikke i samme stabel lægges skinner af forskellig længde. De lægges på et solidt underlag bestående af 2 bæreskinner, eller strøer, understøttet af træsveller.

Bæreskinnerne skal understøtte skinnerne i to punkter, der ligger ca. 1/6 skinnelængde fra skinneende.

Mellem hvert lag skinner anbringes der strøer som ovenfor nævnt.

Stablingen skal foretages således, at luften kan stryge mellem de enkelte lag, hvorved rustdannelse mindskes.

Ved aflæsning fra vogn må skinnerne ikke kastes, men *løftes enkeltvis*, eller *føres enkeltvis* fra vognen ved hjælp af to ledeskinner.

Afkortning af skinner må kun ske ved afsavning.

Boring af boltehuller i skinnens krop skal ske med omhu. Det er forbudt ved slutningen af boringen at trykke boret helt igennem. Boregrater fjernes med fil.

Stødpillerum

Ved sporelægnings skal der mellem to på hinanden følgende skinner holdes et spillerum, så skinnerne ved temperaturstigning kan forlænge sig uhindret og uden at fremkalde spændinger i sporet med påfølgende sporkastning.

Spillerummets størrelse er afhængig af skinnelængden og af temperaturen på det tidspunkt, hvor sporelægnings finder sted.

Ved en skinnelængde på 5-5,5 m og lufttemperatur i Celcius

	er spillerummet
over +30°	2 mm
fra + 6°-+30°	3 mm
fra + 6°-+ 6°	4 mm
fra +20°-+ 6°	5 mm

Det rigtige stødpillerum tilvejebringes ved midlertidig anbringelse mellem skinnerne af »skinneblik«, af hvilke der ved hver sporelægnings bør findes det fornødne antal af forskellige tykkelser. Blikkets tykkelse i mm bør være indslået i hvert enkelt stykke.

Skinneblikkene skal forblive så længe mellem skinnerne, at man kan nå at spigre/bolte og at rette skinnerne ind, og for så vidt ballast er til stede, én gang understøttet.

Blikkene skal sættes ind fra skinnens yderside, således at vogne kan køre hen over dem.

Udplattung

Ved slid viser skinnerne ofte tilbøjelighed til at lade sig udplutte ved enderne, således at oversiden af skinnehovedet danner et »næb«. Når skinnerne udvider sig, presser de udplattede næb mod hinanden, hvorved der kan springe fliser af skinnernes køreflade.

Har en udplattung fundet sted, bør skinnerne eftergås med fil. *Brugte skinner efterses inden udlægning.*

Sporudvidelse

Enhver kurve nødvendiggør en sporudvidelse. Denne er afhængig af køretøjernes akselafstand og af kurveradius. Kørehastigheden er uden betydning.

For smalsporbaner med sporvidde 700/785 mm gælder:

radius 50-100 m	har en sporudvidelse på 20 mm
radius 100-150 m	har en sporudvidelse på 16 mm
radius 151-220 m	har en sporudvidelse på 12 mm
radius 212-350 m	har en sporudvidelse på 8 mm
radius 351-500 m	har en sporudvidelse på 4 mm

Overhøjde

Som bekendt anbringer man i kurver normalt den ydre skinnestreg højere end den indre. Herved modvirkes centrifugalkraftens skadelige virkning. Sliddet på den ydre skinnestreg bliver mindre. Sliddet på den ydre flange mindskes, og evt. rejsende føler intet ubehag, og gods bliver stående på vognbunden.

Ålborg

Lyt til os før De handler . . .

Hobrovej 76 Ålborg · tlf. 135655

Lyt til os før De handler

NB. Parkering ved døren

Vor leverandør . . .

Electrolux Støvsuger Center

Prinsensgade 40 · Ålborg · Tlf. 13 38 75

Stort udvalg i de anerkendte mærker
Specialværksted for Electrolux og Volta

1. kl.s reparationer udføres

SLAGTERIUDSALGET

v/ Preben Glad

Sjællandsgade 34 · Ålborg · tlf. 12 97 23

1. kl.s kød, flæsk samt hjemmelavet
pålæg og salater

NB: Prøv vor gode medister

For smalsporbaner med sporvidde 700/785 mm gælder:

overhøjden $h = 6,2 \cdot$

v^2

R

(v = hastighed)

(R = radius)

Ved en kørehastighed på 25 km/t

er $h = 78$ mm

Ved en kørehastighed på 20 km/t

er $h = 50$ mm

ved radius på 50 m

J. B. Dyrkilde.

- Har du hørt, at tømmerhandlerens datter skal giftes med en greve?

- Næh, men det skal da nok blive meget harmonisk.

- Hvorfor tror du det?

- Joe, han har stamtræ, og hun har træstammer.

Fest ombord – stedet, hvor etatens folk mødes

Restaurant »KOMPASSET«

Fredensgade 2 . Århus . Tlf. 13 62 34

Hyggelige og venlige omgivelser, og vore søde kahyttsjomfruer er hurtige og venlige (ny indehaver).

Med venlig hilsen Aage Sørensen

BIRTHES GRILL

Knudrisgade 8 . Århus . tlf. 13 99 34

Alt i grillstegte varer . Lækkert smørrebrød . Frisklavet kaffe med varme æbleskiver . Besøg vor hyggelige gårdhave . Åben alle ugens dage kl. 11–01.

Kør ind til

BP HUSET

Europaplads 2 . 8000 Århus C . 12 44 48

Benzin .olie . Vask . Smøring . Auto-udstyr . Quick service udføres. Husk vor BP-butik – og vi er lynhurtige med god service.

Tag noget lækkert med hjem – eller spis det her

ALLE BAREN

Frederikshallé 54 . Århus . (06) 19 09 90

Alt i grill – hot dogs – pølser – hamburger – øl – kaffe – sodavand m.m. Åbent alle dage kl. 11–23, fredag og lørdag kl. 11–0.30. – Vi leverer også gerne ud af huset. Med venlig hilsen og på gensyn i Allebaren.

Alis og Evin

Vore funktionærer kører til

POUL'S AUTOSERVICE

Knudrisgade 10 . Århus . (06) 13 42 44

1. kl.s reparationer og opretninger udf. fagmæssigt og samvittighedsfuldt.

Et besøg værd ...

Marstrandsborg Grill Bowleren

Thorvaldsensgade 1 – Århus

Prøv vore lækre grill-kyllinger – pølser – ribbenstegs-sandwich. – Tag maden med hjem – eller vi bringer gerne. Åben hver dag ra kl. 11–22

TELEFON 12 70 47

Venlig hilsen – Signe og Tage

LAURSENS RADIO – TV
Sdr. Ringgade 6 (v/ Baunes Plads)
Århus – Tlf. 19 09 59

Radio – TV – Stereo – Plader – Bånd
HUSK: Vi tilbyder 10 pct. på alle reparationer til pensionister og unge under uddannelse samt til etatens folk.
Kig ind og tal med en fagmand

Vær moderigtig og prisbevidst – gå i
BUKSE ROSA

Viborgvej 26 . Århus . tlf. 19 05 20

Bukser i den gode pasform og fikse snit – alt i smarte bluser.

Kom ind og se vort store udvalg

Den prisbevidste går i

CENTRUM SKO

Guldmedegade 4–6 . Århus . 13 99 76

Kvalitets-sko til alle formål og de rigtige priser. Forretningen med det store udvalg.

20% rabat til etatens folk

Hæle rettes fra dag til dag

Vore damer anbefales

SALON HJERTER ES

Henrik Pontoppidansgade 20 . Århus

Telefon (06) 12 78 70

Stedet for moderne hårpleje
Fagmæssig og venlig betjening

Tandlæge

MONNA CHRISTENSEN

Park Allé 7 . Århus . tlf. 13 03 13

Konsultation efter aftale

Stedet for kræse slikmunde

VIXI CHOKOLADEFORRETNING

Ryesgade 5 . Århus . tlf. 13 28 19

Alt i Hermelin chokolade
Fine gaveæsker i alle prislag
– det er os med de hj.lavede vafler

Køb kød hos den rigtige slagter

Slagtermester HOLM

Ekkodalen 2 . Århus . tlf. 16 92 34

Kød – Flæsk – Hj.lavet pålæg – Prøv vor lækre medisterpølse og leverpostej
Altid mørt og velhængt oksekød til ethvert formål.

Køb det bedste – det gør vi

Transport er en tillidssag
– benyt

N . J. TRANS

Ndr. Ringgade 86 . Århus N

telefon (06) 16 48 63

Flytning og budkørsel

Selskaber med 12–16 pers. minibusser

Alt udenbys kørsel og arbejde

Indenbys transport til taxameterpris

Indhent venligst tilbud – også på fast kørsel

Venlig hilsen N. J. Trans

Gå til den rigtige slagter

Slagtermester JØRN SØRENSEN

Fynsgade 8 . Århus . tlf. 13 53 17

Alt i kød – flæsk og hj.lavet pålæg

Prøv vor lækre medisterpølse

Husk vore ugepakker –

der er kvalitet for pengene!

Kør ind til

BP service station Langenæs

Langenæs Allé 14 . Århus . 14 54 84

Benzin – olie – Vask – Smøring

Stort udvalg i autoudstyr

Quick service udføres – husk vor

velassorterede kiosk

Vore funktionærer anbefales

FRUGTHUSET

Jordbrovej 21 . Århus . tlf. 16 92 35

Alt i årstidens friske frugter og grøntsager.

Stort udvalg i blomster og planter

Lad fagmanden råde Dem – gå til

VINKYPEREN

Frederikshallé 140 . Århus . tlf. 12 55 20

Vin i alle kendte mærker – vin for

kendere – kolde øl – vand – snackvarer.

Husk: vin skaber glæde – kig ind og

få en vin-snak.

Vi handler i

SUPER KIOSKEN

Jægergårdsgade 57 . Århus

Telefon 13 79 20

Alt i dag- og ugeblade – skriveartikler

tobaksvarer. Aut. tipsforhandler

Åben alle dage kl. 8–21

Venlig hilsen B. Adamsen

Spis, hvor maden er i topklasse

F. F. CAFETERIA

Østergade 10 . Århus . tlf. 19 25 05

God daglig middag – Lækkert smørrebrød samt grill-retter. – Her får De

maden uden ventetid.

Med venlig hilsen

Kok Kurt Pedersen

NYT fra udenlandske baner

Kina har åbnet sin første elektriske jernbane mellem Paoki i Shensi, Nordvestkina og Chengtu. Szechwan i Sydvestkina, en strækning på 676 km. Åbningen skete under store festligheder den 1. juli 1975.

Portugal. Trods de politiske uroligheder i dette land sker der stadig en modernisering af jernbanerne. For nylig har man bestilt 17 trevogns elektriske togsæt til forstadstrafik og 20 tovogns dieseldrevne togsæt til universel anvendelse. Blandt leverandørerne er schweiziske, franske og tyske fabrikker.

Finland. Finske Statsbaner, VR, har bestilt yderligere ti elektriske nærtrafiktoogsæt af den nye type Sm 2. I forvejen er en ordre på tyve ved at blive effektueret. Vognene adskiller sig fra de tidligere leverede typer Sm 1 ved at være bygget af letmetal. Derved reduceres vægten i forhold til type Sm 1s med 17 tons. Hvert togsæt består af to vogne.

Canada. Den kendte flyvemaskinefabrik Hawker-Siddeley Canada og General Motors vil udvikle et nyt dieseltog til brug på canadiske baner i Intercitytrafik. Toget går under navnet »Projekt FUTURA« og vil få en maksimalhastighed på 120 miles eller 192 km/t.

Frankrig har i Paris' nærtrafik indsat de første af en serie toetagers styrevognstog, trukket/skubbet af elektriske lokomotiver. I 1978 vil der være 500 vogne i drift af denne type.

Vesttyskland. Hamburgs nye S-bane, der går helt under jorden mellem Hovedbanegården og Landungsbrücken, åbnedes i juni 1975. Der er to mellemstationer, den ene under hovedstrøget »Mönckebergstrasse« og den anden under Rådhuspladsen. Til åbningen har man udviklet en ny S-togs type, litra 472.

Vesttyskland. Vor nabo mod syd har ikke langt fra den danske grænse den her i bladet tidligere omtalte VKS, »Verkehrsbetriebe des Kreises Schleswigs«, på dansk »Slesvigske Amtsbaner«. Alle strækninger er for år tilbage omdannet til godsbaner, men nu har man besluttet helt at ophøre med at trafikere et stykke af den snoede bane

mellem Schleswig og Satrup, nemlig Berend-Satrup. Årsagen er sporets dårlige tilstand.

Op på mærkerne !!!

Jeg er jo bare en Lænker! –
Hvad folk dog mon tænker,
ved sådan et navn, –
og spør' om vort gavn!
Joh, – vi er med til at rangere
lave tog – og vogne sortere.
Og så er det os, der lænker togene
sammen,
eller omvendt, kobler af og splitter
stammen.
Smut ud, smut ind! – er jobbets gevind,
så vi har det med at bukke og dukke,
og – av! – ind imellem også at sukke!
Han ånder ved gæller og svømmer
med luffer,
– så barsk er det klima indenom to par
buffer.
Koblingen kastes på krogen med klang,
men mægtige fjedre tit tirres af tvang.
– Som vilddyr de rive, ruske og rykke,
lænker, forvar dig - skynd dig at dykke!
– han kan forøvrigt sig aldrig forhaste,
for immervæk er der en lasso at kaste.
Hvis den sorte derhenne er lidt af en
braser,
leverer han smørelsen til vore haser,
for rangering med stød har jo sit

speciale:
en flygtende bremse – olympisk – at
hale
for at hindre måske – det der ikke
må ske.
– Kasketten, forsorent, nok glider på
snur,
særdeles naturligt efter sådan en kur.
Ganske som de gamle gæve, – inklusiv
berserkerne,
han med arme, ben og næve – moser
op mod mærkerne.
– Derfra vor lænker går – ovenom –
og hjem,
men mange, desværre, gik nedenom –
og alle dem,
– en kær kammerat eller mægtig
makker, –
bli'r mismodig mindet – selv han
forsynet takker.
Dixi.

Kolind

Vi handler i

»LIS's« BUTIK

Sivested – 8560 Kolind

Telefon (06) 39 13 55

Kolonial – Konserves – Vin – Tobaksvarer – Købmanden med den gode kaffe – Konfekturer – Chokolade
Øl – Vand

Stilling

Vi handler i

M. B. KIOSKEN

Århusvej 11 . Stilling . (06) 57 16 01

Aviser – Dag- og ugeblade – Telegrammer – Skriveartikler – Lommeromaner
– Tobaksvarer – Gaveartikler

Kiosken har det hele

Med venlig hilsen

Musse og Bjarne Nielsen

Egå

TANDLÆGE

OLE SANDVEJ

Blomstervangen 1 . (Egå Butikstorv)
Egå . Tlf. (06) 22 49 11

Kons. mandag-fredag efter aftale
lørdag kl. 9-12

Juridiske konsulenter

Sagførerkontoret i Ryomgård

ADVOKAT ERIK DYNESSEN

Tlf. (06) 39 44 00

Landsretssagfører Hvens Eftf.

v. ADVOKAT BJARNE VIGENSØ

Grønnegade 6 . Ikast . tlf. 15 19 77

Møderet for Landsret

LAUGES HERREMAGASIN
Specialforretning for arbejdstøj
Banegårdsplads 18 . Århus
Tlf. 12 94 96

Aarhus og omegn

Stedet hvor man hygger sig

Restaurant SØSPORTEN

Lystbådehavne . Århus . Tlf. 12 16 67

Se vort spisekort med mange kulinariske retter. Selskaber modtages gerne
Husk vor Diner transportable m. lækre menuer og anretninger
Danseaftener for det voksne publikum
fredag og lørdag
Venlig hilsen Inge og Erik

Deres købmand

KØBMAND RUSKJÆR

Ing. Boulevard 19 . Århus . 12 85 60

Alt indenfor kolonial - konserver - st. udvalg i tobak - vin - spirituosa - frugt - grønt. Det er os med den gode kaffe.
Husk, vi har altid et godt tilbud.
Vi åbner kl. 7 - og bringer varer ud hver dag.

Det personlige portræt

FOTOGRAF ERIC NIELSEN

Johan Baunes Plads 6 . Århus
Telefon (06) 13 40 65

Selskabsfoto - Pasfoto - Børnefoto
Stort udvalg i rammer

Vore damer anbefales

SALON »89«

Paludan Müllersvej 89 - Århus V
Telefon 10 11 74

Alt indenfor moderne hårpleje
Kyndig og venlig betjening

Gå ikke forgæves - gå til specialisten.
Vi har musik til alle aldre -
lyt til nyt i quadrofoni

ÅRHUS MUSIKFORSYNING

Jægergårdsgade 43 . Århus
Telefon 12 32 04

Bag den gode smag

FORTELEDETS BAGERI

v/ Henrik Larsen

Forteledet 16 . Risskov . (06) 17 73 21

Alt indenfor lækkert brød og kager
Bestillinger på alle slags brød modtages gerne. Husk: vi har åbent søndag -
og vi har søndagsavisen
(lukket tirsdag)

Bag den gode smag

»GASTRONOMEN«s

Diner Transportable

Fåborggade 7B . Århus C. . (06) 12 54 20

Varm mad - Smørrebrød - Grill-retter
Nyhed: Tivoli toast. Husk vore vacuum-pakkede færdigretter - holdbarhed i tre uger - opvarmning 5 min. Ring og få et godt tilbud. Med venlig hilsen
Clausen og Flindt

Vore funktionærer handler i

BJERRES KIOSK

Østbanetorv 7 - Århus

tlf. 13 68 83 - 12 75 58

Aviser - Dag og ugeblade - Skriveartikler - Telegrammer - Tobaksvarer
Kiosken der har det hele

Vær ikke i tvivl - kør til fagmanden

TRØJBORG BILCENTRUM

v/ Finn Rathcke

Trøjborgvej 8 . Århus . tlf. 10 23 22

Reparation og service på person-, vare- og lastvogne. Alt til rimelige priser.
Faguddannet personale

Hvor etatens og andet godfolk mødes

PEDER WESSEL BODEGA

Hj af Niels Juelsgade/Tordenskjoldsgade . Århus . Tlf. 16 75 16

Her er hygge, stemning og venlig betjening.

Venlig hilsen Kaj og Paul Erik

Et besøg værd . . .

MØLLEGÅRDENS CAFETERIA

Eckersberggade 22-24 . Århus
Tlf. (06) 12 94 90

Her får De maden uden ventetid
Åben mandag, tirsdag, onsdag, fredag
kl. 7,30-17,00. Torsdag kl. 7,30-18,00.

På gensyn

Høny og Linda (nye indehavere)

CHEVRON SERVICE

ved P. C. Andersen

Grenåvej 189 - Risskov - Tlf. 17 73 69

Benzin - olie - vask - smøring samt stort udvalg i autoudstyr.
Quick-service udføres

Gælder det RADIO - TV og MUSIK - så gå i

BACH's MUSIK ApS

Jægergårdsgade 48 - Århus

Telefon (06) 19 20 44

Radio - TV i alle de kendte fabrikater.
Fagmæssig og kyndig betjening udføres på eget værksted.

VÆRUM's EFTF.

ved H. Fiirgaard

LÅSETEKNIK og FINMEKANIK

Alt i nøgler og låse

Reparationer af låse og dørlukkere
samt montering af nye låse

Åboulevarden 55 . Århus . Tlf. 12 46 60

CENTRA MARKED

v/ Max Lund

Nørre Allé 86 . Århus . tlf. 12 32 06

Kolonial - Konserver - Vine - Spirituosa

NB. Vi er friske med tilbud

Lad os forkæle Deres køretøj - kør ind til

UNO-X SERVICE

Jens Baggesensvej 27 . Århus
telefon (06) 16 00 22

Hypermoderne service station med fagmæssig betjening på værksted og smørehal - Kiosk og bilistbutik åben alle ugens dage kl. 7-22

Venlig hilsen og på gensyn
Bodil og Svend Ole Østergaard

Hammel

Kør ind til **ESSO ANBÆK**

Anbæk Korsvej . Hammel . tlf. 96 12 21

Benzin - Olie - Smøring

1. kl.s rust- og smedearbejde udføres billigt. 10% ydes på dæk mod aflevering af denne annonce. Venlig hilsen
Sonja og Ove Mikkelsen

Bjerringbro

»GRILLHYTTEN«

v/ Olaf Christensen

Søndergade 53 . Bjerringbro

Tlf. (06) 68 27 36

Alt i festmiddage - smørrebrød
Har De prøvet vore lækre
GRILL KYLLINGER

LANDET RUNDT

Som beskæftigelsesarbejder vil DSB lade en række moderniseringer foretage, efter at der er opnået tilladelse til at igangsætte arbejder, der kan mindske arbejdsløsheden. Blandt andet skal en række stationer istandsættes. Også Bornholmstrafikkens færgeterminaler i København og Rønne skal fikses op.

Mens rygterne svirrer om tyske baners nedlæggelsesplaner nord for Hamburg eller stænk reduktion af jernbanetrafikken i Schleswig-Holstein forudsiger DSB Plan 1990 omlægning af godstrafikken fra Fugleflugtslinien til ruten over Padborg, hvis den faste forbindelse over Storebælt bliver bygget. Dette tyder ikke på noget nært samarbejde mellem DSB og DB.

Risskov station, beliggende mellem Århus og Grenå, men nedlagt for flere år siden, er af DSB blevet solgt for den fyrstelige sum af én dansk krone. Køberne, der er portier i København, vil rive bygningen ned sten for sten og bygge den op igen i Nordsjælland. De sidste par år har stationen tjent som rekvisitrum for Den jyske Opera.

Bo Bonfils, tegner, har lanceret seks nye DSB-plakater, som skildrer årets gang ved jernbanen. Hver plakat symboliserer to måneder, og motiverne anvendes da også i en kalender. DSB har sendt ud til kunderne. De seks plakater er noget af det bedste, DSB endnu har hængt op på væggene, kun Aage Rasmussens plakater kommer op på højde med disse.

Hirtshals-Kristianssand, jernbane- og bilfærgerute, som ejes af den norske skibsskibsselskab m.m. Fred Olsen, har i 1975 haft stor fremgang i passagertallet, nemlig på 45.850 eller 16 procent. I 1975 befordredes 332.319 rejsende med færgerne.

Soldater fra Ærø kan ikke mere benytte deres militære rejsekort på færgerne til og fra øen. Det skyldes, at forsvarsministeriet har opsagt aftalerne med de berørte rederier, idet man hævder ikke at kunne kontrollere omfanget af rejser. I stedet har de værnepligtige fået udleveret klippekort med 40 enkeltrejser pr. måned. Dette hævder ministeriet er billigere for samfundet.

Frederikshavn, DSBs station nummeret nr. 1 i stationsrækken, men ab-

solut ikke i bevillingsrækken. Byen har gennem ca. 40 år været stødbarn, idet man har lovet den en ny jernbanestation ved havnen. Derfor har man ikke ofret noget på modernisering af den gamle, der skal rives ned. Nu ser det omsider ud til, at det lysner, hvis man blot kan blive enige om de sidste projekters detaljer. I øjeblikket er DSB i gang med at lægge ballast på det nye tracé ved indføringen, og på den nye stationsplads bag rutebilstation og posthus har man anlagt en del spor.

Kommunerepræsentanter fra Værløse kommune og DSB har holdt møde, hvor man drøftede udformningen af de nye S-banestationer i Hareskoven og Lille Værløse. De nye bygninger skal tages i brug ved elektrificeringen i efteråret 1977. Hareskoven station bliver holdested med billetautomat, mens Værløse bliver betjent station.

DB VT 628, de tyske prøvetog, gav DSB problemer, idet de ikke gav den påvirkning af de automatiske linieblokstrækninger, som vore egne tog giver. Den fastlagte omløbsplan for de to togsæt måtte derfor laves om, og togene kom derfor til at køre på bl.a. Grenåbanen, hvilket ikke var tilsigtet, men denne strækning har ikke automatisk linieblokanlæg.

DSB vil anvende 48 mill. kroner på et omfattende EDB-projekt, der skal sikre bedre styring af DSBs aktiviteter, forbedre publikumsservice samt billigere driften. Det hævdes, at man i perioden 1980-93 vil kunne spare omkring 420 mill. kroner, hvis projektet gennemføres.

DSB RESTAURANTER fik 1. februar ny rejseinspektør og konsulent. Det blev den tidligere restauratør i Fredericia Børge Juhl-Thomsen, der overtog stillingen efter I. Vergo, der overtog ledelsen af DSB togservice. Den nye rejseinspektør B. Juhl-Thomsen har en grundig restaurationsuddannelse bag sig, idet han bl.a. er udlært som kok på Motel Haderslev og uddannet sig som tjener på Hotel Munkebjerg og Hotel Stavrby Skov i Middelfart.

DSB RESTAURANTER har også fået ny salgs- og uddannelseschef. Det er den 26-årige cand. merc. Ole Fly Plejdrup, som får ansvaret for samtlige salgs- og reklameaktiviteter på landsplan. Samtidig skal han videreføre og udbygge de interne kursusprogrammer for de ca. 800 medarbejdere.

Langå

Vi handler i

TATOL FORRETNINGEN

Bredgade - Langå - Telefon 46 15 01

Trikotage - Strømper - Parfumeri
i kendte mærker.

Kig ind - det De ikke ser i vinduet
har vi i forretningen.

Venlig hilsen
LINDA JØRGENSEN

Vi handler i

KONFEKTUREFORRETNINGEN

Bredgade 31 - Langå

Stort udvalg i konfektur, chokolade
Fine gaveæsker i alle prislag
Kaffe - Lækker dessertis

Venlig hilsen
KIRSTEN FICH

Gå ikke forgæves - gå i forretningen
med det store udvalg

LEGETØJSMESSEN

Bredgade 40 . Langå . Tlf. 46 15 85

Vi fører legetøj i alle prislag -
pædagogisk - hobby til børn i
alle aldre.

Odder

ARNDT'S

URE OG SPECIAL-OPTIK

Rosengade 33 - 8300 Odder

Telefon (06) 54 23 13

Aut. OMEGA og TISSOT forhandler

Kysing

Lad turen gå til

KYSING GL. SKOLE

v/ landevejen ml. Norsminde og Rude

Kystvejen 259 - Telefon (06) 55 84 55

Dame- og børnetøj i fikse og smarte
ting til helt specielle lave priser
Gaveartikler . Antikviteter

Åben hver dag fra kl. 10

Kig ind og se vort store udvalg

Silkeborg

SILKEBORG SPAREKASSE

Telefon (06) 82 52 66 – Postgiro 78 63
Mandag, tirsdag og onsdag 9.30–16.00
Torsdag 9.30–17.00
Fredag 9.30–19.00

Kør ind til

Texaco tankstation og autoværksted

Gødvad Bakke . Silkeborg . tlf. 82 50 89
Benzin – Olie – Vask – Smøring
1. kl.s autoværksted – reel behandling
Spec.: Saab-biler (ny indehaver)
Arne Albertsen

Vær prisbevidst – gå, hvor udvalget er størst og billigst – gå i

»LEMO«

Skærbækvej 11 . Resenbro

Tlf. (06) 85 35 95, priv.: (06) 82 82 88
Vi fører alt i væg-til-væg tæpper
Hård gulvbelægning – Elementkøkkener
Hårde hvidevarer – Badeværelsessæt
Vel mødt! – Egen import

Løgstrup

Vi anbefaler

KØLSENS SMEDEFORRETNING

v/ Hans Andersen
Kølsen . Tlf. (06) 64 23 05
Alt indenfor smede- og VVS-arbejde .
Nybygninger . Reparationer
Tilbud gives uden forbindelse

Rønne

Køb kød hos den rigtige slagter

SLAGTER H. P.

Hovedgaden . Rønne . tlf. (06) 37 11 47
Alt i kød – flæsk og hj.lavet pålæg
Prøv vor lækre hj.lavede medisterpølse
– møre oksestege – og så har vi altid
et godt tilbud.
Køb det bedste – det gør vi!

Løgten

Kør ind til **BP LØGTEN**

Grenåvej 742 . Telefon 99 15 83

Benzin – Olie – Smøring – Alt til bilens
pleje. Husk vor velassorterede kiosk
med tobak, blade m.m.
Åben 7–22, søndag 8–22
Mød venlig hilsen
faguddannet mekaniker Leif Pedersen

Herning

Nyd en god kop kaffe mens De venter

RUTEBILSTATIONENS KIOSK OG CAFETERIA

v/ Wilmer Pedersen – Herning
Aviser – Tobak – Chokolade
Hurtig og høflig betjening

Besøg

SIEMATIC KØKKENCENTER

Østergade 17 . Herning . tlf. 22 18 11
og se de 7 spændende køkkenmiljøer
Vi foretager total-moderniseringer af
køkkener

Ny indehaver: Arne Sørensen

Vi anbefaler . . .

KIRKEBY RADIO – TV

Søndergade 34 . Herning . tlf. 12 92 70
1. kl.s reparationer udføres på alle
mærker med fagmæssig garanti

Kølvrå

Køb kød hos den rigtige slagter

DERES SLAGTER

v/ Per Jørgensen
Torvet 2 . Kølvrå . tlf. (07) 10 10 47
Alt i kød – flæsk – hjemmelavet pålæg
Prøv vor lækre medisterpølse og
leverpostej
Køb det bedste – det gør vi

Karup

Kør ind til **BP**

Herningvej 37 . Karup . (07) 10 12 56
Benzin – Olie – Smøring – Alt til bilens
pleje. Husk vor velassorterede kiosk
med tobak og konfekturer m.m.
Med venlig hilsen
Johannes Østergaard Jensen

Handest

Vore funktionærer anbefales

HANDEST AUTOVÆRKSTED

v/ Alex Larsen – tlf. (06) 45 25 31
i det gamle mejeri
Reparation af alle vognmærker udføres
Faglig og reel fagmand
Alt til rimelige priser

Horsens

Kør ind til

SHELL SERVICE

Allégade 63–65 . Horsens . (05) 62 99 85
Benzin . Olie . Smøring (husk vor servi-
shell) . Bilreparation med garanti .
Besøg vor velassorterede kiosk . Tank
og kiosk åben alle ugens dage kl. 6–24.
Værksted mandag til fredag 8–17

Gå til fagmanden

Blumersgade's Autoværksted

v/ Erik Lissner
Blumersgade 2 . Horsens
tlf. (05) 62 33 66, priv. 62 99 77
Alt i autoreparationer
Reel behandling og rimelige priser

Malerfirmaet Just Hansens Eftf.

ved Erik Christiansen
Værksted: Rossinggade 4
Privat: Nylandsallé 10
Horsens – Tlf. (05) 62 11 74
Tilbud gives uden forbindelse

NYT – NYT – NYT NYT – NYT – NYT

Hår

Alt indenfor moderne hårpleje udføres.
Ring og aftal tid
På gensyn i

SALON GRETHE

A. G. Kristoffersen
Dagnæs Boulevard 50 . Horsens
Telefon 61 42 38

Give

Hvor godtfolk mødes i
hyggelige særprægede lokaler

VINSTUEN »TUNNELEN«

Allégade 8 . Tlf. (05) 73 12 87
Stedet, hvor man kommer igen
Hurtig og venlig betjening
Venlig hilsen Irma og Peder

Maarslet

Kør til fagmanden

Maarslet Undervogns Center

Bedervej 97 – Telefon (06) 29 03 68
Effektiv rustbeskyttelse – det er sagen
Syrefri P.V. 213 undervognsolie
Pava rustbeskyttelse
Reel og fagmæssig behandling
Med venlig hilsen: E. ROSENDAL

MØDESTED

FORENINGER, klubber m.v., som ønsker møder, udflugter o.lign. arrangementer omtalt under rubrikken »Mødested«, bedes inden den 20. i måneden forud for udsendelsen af det blad, arrangementet ønskes omtalt i, underrette redaktionen.

Lørdag den 7. og søndag den 8. august

ØSJK kører med eget tog, bestående af VaGJ Mc 651 + HV E 134 + VaGJ M 3 til byfesten i Dalmose. Der køres mellem Slagelse og Dalmose 6 dobbeltture hver dag. Første tog fra Dalmose lørdag kl. 12.15. Nærmere oplysninger ved tlf. (03) 58 82 24 (Dalmose station) eller (03) 65 77 91 (S. Jørgensen, Køge).

Tirsdag den 24. august

MHVJ deltager i aktiviteterne i anledning af Randers-Ryomgård-Grenå Banens 100 års jubilæum (26. august) ved at køre særtog mellem Grenå og Ryomgård efter følgende plan: Grenå afg. 13.45, Ryomgård ank. 14.35, Ryomgård afg. 15.15, Grenå ank. 16.00.

Derefter køres mellem Grenå station og havn med afg. fra stationen kl. 16.45 og 18.30. Fra havnen kører kl. 17.30 og 19.15.

Søndag den 29. august

DJK arrangerer damptogskørsel med E 994 mellem København H. og Kalundborg. Køreplanen byder på:

København H.	afg.	08.08
Roskilde	afg.	08.43
Kalundborg	ank.	11.50
Kalundborg	afg.	13.15
Roskilde	ank.	15.15
København H.	ank.	15.50

Der bliver lejlighed til fotostandninger.

Pris for deltagelse kr. 70,00. Indbetales til: Dansk Jernbane-Klub, Opnæsgård 21, 2970 Hørsholm, postgiro 8 11 10 06 senest den 20. august. Ønskes frokost på Jernbanehotellet i Kalundborg, anføres på girokuponen »M«.

Fredag den 3. september kl. 19.30

IBK afholder filmmøde på Charlottegården, Hedehusene, hvor medlemmerne vil vise industribanefilm og -lysbilleder. Klubbens handelsafdeling vil også komme til stede med forskellige rariteter for liebhavere.

Ejstrupholm

INGE'S TRANSPORT- OG FLYTTEFORRETNING

Skal De flytte – ligemeget hvorhen i verden – så er det Inge's Transport og Flytteforretning.

Vi kører med bundpriser. – Vi giver gerne fast pris. – Vi er flinke, dygtige og omhyggelige, så betænk Dem ikke, når De skal flytte. – Ring til (05) 77 26 91.

Inge's Transport- og Flytteforretning
Ejstrupholm . Tlf. (05) 77 26 91

Onsdag den 8. september kl. 19.30

DJK afholder møde i Karnappen, Niels Hemmingsgade 10, 1153 København K. med forevisning af film og dias fra sommerens jernbaneoplevelser.

Lordage den 4. og 11. samt søndage den 5. og 12. september

MHVJ deltager i Århus festuge ved at køre særtog mellem Århus Ø og Lystrup efter flg. plan:

Århus Ø. afg.	12.05	13.30	15.15	16.40
Lystrup ank.	12.20	13.45	15.30	16.55
Lystrup afg.	12.37	14.00	15.50	17.10
Århus Ø. ank.	12.52	14.15	16.05	17.25

Ved Århus Ø. opstilles et lokomotiv, og i stationens forhal arrangeres fotoudstilling med billeder af sporvognene i Århus.

DØDSFALD

Lkf. E. H. J. Møller,
fh Ng, 98.
Obfmd J. V. F. Kunckel,
fh Vejle, 88.
Bbtj A. B. Christiansen,
fh Ho, 80.
Pkfmd Viggo Nielsen,
fh Hj, 80.
Banearb. Hans Axel,
fh Hedensted, 79.
Earb. H. K. Thomsen,
Ab, 77.
Oass. C. A. Jensen,
fh Hb, 76.
Pkfmd. O. Rasmussen,
fh Ar, 76.
Otktl K. Benzien,
fh 1, banekontor, 74.
Tgf. O. Andersen,
Kh (NØ1), 56.

Fredericia

Se Møbel-Udstillingen på Vesterbrogade 10
Møbler lavet i håndværksmæssig udførelse sælges direkte fra fabrik – ingen fordyrende mellemlid.

N H K STILMØBLER
6. Julivej 15 – Fredericia – tlf. 9227 44

Altid byens største lager i køkkengulve . . .

Vægbeklædning, tæpper samt gulvbelægning finder man hos
TREKANTENS GULVBELÆGNING
Kongensgade 20 – Fredericia
Tlf. 92 74 98 – 95 73 82
Åben 12–17 – lørdag 9–12

Vejle

Kør ind til

MOBIL SERVICE
Boulevarden 62 – Vejle
Telefon (05) 82 68 95
Benzin – Olieskift – Smøring
Stort udvalg i autotilbehør
Vi er omhyggelig med Deres bil – så kig ind – Med venlig hilsen
TORKILD BADEN

Skal De til at strikke? – så slå et smut ind til

B. B. GARN
Dæmningen 51 . 7100 Vejle
Tlf. 83 27 87
og få en hyggesnak i rolige og hyggelige omgivelser

Vore funktionærer anbefales

FRISØR SOLVEIG
Nørregade 10 – Vejle
Tlf. 82 11 80

Smyk Deres hjem med tæpper fra

**VEJLES NYE
TÆPPE SUPERMARKED**
Chr. M. Gravesen
Vestre Engvej 18 . Tlf. 83 47 11
Tæpper til alle formål og priser
Gratis måltagning og tilbud – Gratis udbringning – Kundevenlig betjening –
Få en tæppekonto

BOGHJØRNET

FREMAD

Fokusserien

Roser og sten

Rapport fra Kvindedret

187 sider, kr. 39,75

Under redaktion af Karen Dahlerup, Nynne Koch, Henrik Krüger og Hanne Lindemann, får vi nu på sort og hvidt af året 1975 var »Kvindeåret«. Bogen er velredigeret og medtager en bunke citater fra kronikker – interviews og debatindlæg. Bogen giver et udmærket billede af alle de forskellige »Kvindebevægelser«, og en del af de aktiviteter der løb af stabelen i 1975. To læsere (kvinde/mand) er enige om, at det indlæg fotografen OLE står for er det mest interessante. Anmelderen har fået den tanke, at en del af disse velmenende og stærkt fabulerende »Kvindebevægelsesaktivister« burde drage ud som missionærerne i gamle dage, og f.eks. få en araber, der rider på sit æsel medens hans (en af hans) kvinde(r) pukler bagefter med sin byrde, til at forstå at denne for kvinden nedværdende situation bør ændres.

SPEKTRUM

Paperbackserien

Bo Balderson

Mord, hr. formand

188 sider, kr. 34,00.

Her har vi ham igen, denne velskrievende svensker, ingen ved hvem er. Og som tidligere får vi serveret den svenske justitsminister, der roder sig ind i en mordhistorie mindst én gang om året. Ministeren og hans velbegavede og skrupforvirrede svoger, adjunkten, er så givet uundværlige i feriekufferen. Handlingen skal ikke røbes, kun skal nævnes, at selv om der sker mord i bogen, så bliver der også plads til nogle kæmpegrin – man må simpelthen overgi' sig.

James Mills

Panik i nåleparken

208 sider, kr. 34,00.

Denne halv- eller heldokumentariske bog bør have en fremtrædende plads på bogreolen hos forældre, der vil diskutere det dødsensalvorlige emne, der hedder NARKOTIKA med deres børn. Lad de store børn læse den og blive rystet for livet.

v.j.

Odense-Svendborg Banen 1876-1976

Af Lars Viinholt-Nielsen. 278 sider.

Illustreret med ca. 120 ill.

Odense Universitetsforlag,

Pjentedamsgade 36, 5000 Odense.

Pris kr. 64,40.

Her er historie for alle pengene. Og de er givet godt ud. Forfatteren har med al ønskelig tydelighed mange års studier af sydfynske forhold bag sig. Han beskriver veloplagt SFJs historie og det viser sig at være en særdeles begivenhedsrig epoke, især under det private styre. De mange mærkelige transaktioner, der blev foretaget for at få den regnskabsmæssige side af banens økonomi til at figurere i et lyserødt skær, søger forfatteren at optrevle, og tilsyneladende ser det ud til at lykkes. Det rullende materiel, som ellers i forordet får en henvisning til særligt udsendt tabelmateriale, beskrives, og som bekendt fremstillede SFJ selv lokomotiver og vogne på egne værksteder.

Mange interessante ting kunne drages frem fra denne omfattende historiske beskrivelse, der naturligvis også omtaler det sidste kvarte århundrede, hvor DSB har stået for driften.

Og som der står et sted i forbindelse med den nuværende ledelse gennem driftsområde Odense: »...hvorvidt det var SFJ, der overtog DSB, eller DSB, der overtog SFJ«. Forklaringen er, at den nuværende driftsområdechef G. Larsen har været trafikassistent ved SFJ og blev »overtaget« i 1949.

Vi ser gerne mere fra forfatterens hånd om øvrige sydfynske baners historie. Hans viden derom er tydeligvis stor.

-tl-

Schmalspurig durch Österreich

352 sider, ill. Josef Otto Slezak,

Wiedner Hauptstrasse 42,

A-1040 Wien, ös 360,-.

Det er jo en herlig bog. Smalspor i Østrig er netop lige sagen. Rigtige, romantiske baner drevet og holdt i den rette stil, så tæt på Schweiz som muligt og alligevel i en stærkt afslappet stil. Det er en glimrende rejsefører i første hånd og derefter det fine fotokatalog som erindring fra ferien. Der er fotomateriale helt fra de gamle dage til i dag, dertil masser af tegninger af rullende materiel og sporplaner, ad hvilke de sidste mange giver fine ideer til at opbygge en overgangsbanegård (som jeg netop pusler med for øjeblikket).

Historische Wertpapiere

188 sider, ill. Freunde Historischer

Wertpapier, Gross Bockenheimer

Str. 6, z Hd Alfons W Henzler,

D-6 Frankfurt/Main. DM 24,50.

Det er vist for feinschmeckere, dette her. Specielt om værdipapirer, nemlig russiske jernbaneobligationer, deres historie, deres omsætning og et fotografi af hvert stykke særskilt værdipapir. Det er selvfølgelig jernbanehistorie på en helt anden måde, og der er da også tidligere udkommet en bog om kinesiske jernbanepapirer og der er planlagt endnu en lang række.

Die Königlich Bayerischen Staatseisenbahnen.

104 sider, ill. Franck'sche Verlags-

handlung W Keller & Co., Postfach

640, D-7000 Stuttgart 1. DM 19,80.

Det er en morsom måde at fortælle jernbanehistorie på. Denne er opdelt i de oprindelige enkeltstater. For så får vi også en gang europahistorie på samme tid, som vi lærer mere om vore kære baner. På den anden side er bogen måske lidt fantasiforladt, det gælder både tekst og billeder. Men trods alt er billedstoffet prima og fortæller nøjagtigt, hvad der er meningen, og meget mere kan man nok ikke forlange.

Eisenbahnen in Südosteuropa

296 sider, ill. Bohmann-Verlag KG,

Canovagasse 5, 1010 Wien. Oes 505,00.

Jugoslavien, Bulgarien, Grækenland, Rumænien, Tyrkiet, men ikke ét ord om Albanien. Det er da en skam, for hvad kender vi netop til dette lands jernbaner? Nå vi må være tilfreds med hvad vi får, og det er egentlig også ganske pænt. Bogen er en blanding af tørre facts og mere levende ting som fx Zaren som lokomotivfører, og dette at følge et internationalt kendt tog. Hvert land er illustreret, men billedkvaliteten er ringe.

jas.

Randers

Kør ind til

Midtvejs Cafeteria og Servicestation

Hobrovej - Råsted - Randers

Telefon (06) 44 31 69

Stedet hvor man kommer - og kommer igen

Vore funktionærer anbefales

B. J. AUTO

v/ Bent Johansen

Hadsundvej 170 . Randers . tlf. 43 96 06

Alt vedrørende bilreparationer udføres fagmæssigt og samvittighedsfuldt
Spec.: Mazda - VW - Opel - Vauxhall - Ford - Alfa Romeo. - Kom ind og få et uforbindende tilbud

CENTRAL-SLIBERIET

Storegade 14 . Randers . tlf. 43 34 35
efter kl. 18 tlf. 39 63 76

Vi anbefaler os med slibning af husholdnings- og haveredskaber . Fagmæssig og reel behandling.
Venlig hilsen Poul Babis

Aulum

Vil De have fagmæssigt arbejde, så

Aulum Blikkenslagerforretning

v/ Frits Nissen

Bøgevej 9 . Aulum . tlf. (07) 47 27 26

Alt i nyt og reparationer - kommer overalt - også plasttagrender

Lemvig

Stedet, hvor man kommer igen

BOVBJERG CAFETERIA

med den skønne udsigt over
Vesterhavet

Telefon (07) 89 51 50

Altid veltillavet mad og hjemmebag til kaffen - Ring og bestil bord - og maden er klar, når De kommer.

Med venlig hilsen
Bovbjerg Cafeteria

Kør ind til

TEXACO SERVICE

Storegade 1 . Lemvig . (07) 82 12 30

Benzin - Olie - Smøring - Autotilbehør m.m. - Åben hverdag 7-22, søn- og helligdage 8-22.

Texaco til tjeneste - Venlig hilsen
Solveig og Børge Nielsen

Struer

Tag noget lækkert med hjem eller spis det her

CITY GRILL

Østergade 34 . Struer . tlf. 85 25 25

Hver dag 10 forskellige middagsretter

- alt i lækkert grill

- det er os med de store kyllinger -

- Her får De maden uden ventetid

Åbent hver dag 9-23, helligd. 11-23

Vi handler i

City Centrets Konfektur

Søndergade 6 . Struer . tlf. 85 28 42

Alt i lækkert konfektur - bolsjer -

fine gaveæsker i alle prislag -

husk vor lækre dessertis

Vor funktionærer anbefales

Installatør Otto Knudsens Eftf.

v/ Niels Jørgen Pedersen

Telefon (07) 48 70 73 . Asp

Stort udvalg i belysninger - hvidevarer

- el-brugsting - samt alt til faget hø-

rende. 1. kl.s arbejde udføres - nyt som

reparationer - fagmæssig og reel be-

handling.

Hobro

Vore funktionærer handler i

PUTTE'S GARN

Adelgade 63 . Hobro . (08) 52 35 48

Garn til alle formål i de bedste kvali-

teter og moderne farver. Stort udvalg i

trikotage. - Husk: det er os med Royal

Consul strikke- og symaskiner

Haslund

Kør ind til

HASLUND AUTO

og vær sikkert kørende

Klostervej 15 . Haslund . Tlf. 44 50 45

1. kl.s reparationsværksted - Reel be-

handling. Spec.: Ford- og Opel-biler

forhandles. Afdeling for pladearbejde.

Fritz Pedersen

Holstebro

Vær prisbevidst -

gå ikke over åen efter vand

HAAHR BENZIN

Gartnerivej . Holstebro . (07) 42 52 20

Benzin - Olie

Husk vor velassorterede kiosk

Kør til

PETER'S AUTOVÆRKSTED

Vesterbrogade 45 . Holstebro

Tlf. (07) 42 87 87

1. kl.s arbejde udføres fagmæssigt og samvittighedsfuldt

Speciale: Hanomag

Kør ind til

ESSO SERVICENTER

v/ Søren Nielsen

Nørrebrogade 12-14 . Holstebro

Telefon (07) 42 47 02

Benzin . Olie . Smøring . Autotilbehør .

Automatisk bilvask . Husk vor velas-

sorterede kiosk . Cigaretter . Cerutter .

Pibetobak . Chokolade . Pastiller m.m.

Husk vi har længe åben

Viborg

Stedet, hvor man går ind,
når man går ud

RESTAURANT »HJØRNET«

Sct. Mathiasgade 74 . Viborg

Tlf. (06) 61 02 80

Kom ind og hyg Dem i vore spændende

lokaler med intime sektioner. Maden er

i topklasse - om aftenen danser vi til

kendte plader. Værten er selv i køkke-

net, så ingen opgave er for stor.

Venlig hilsen og på gensyn

Karen og Frank Henriksen

Vær prisbevidst - gå i

ENGELSBORG MINI MARKED

Skivevej 100 . Viborg . (06) 62 03 90

Kolonial - Konserves - Vine - Tobaks-

varer - Dybfrost. - Det er os med den

gode kaffe. Husk, vi har altid et godt

tilbud. (Nye indehavere).

Venlig hilsen Inger og Gert Henriksen

ANNI

Det nye mødested - for smarte piger

Nytorv 2 . Viborg

Telefon (06) 62 04 36

Vand og sæbe skal der til...

og støvsugere, børster, specialredskaber m.m.
Men fremfor alt friske folk, som sætter en ære i at
aflevere rene og pæne vogne til DSB
og deres kunder.

De friske folk kommer fra DDRS,
Det Danske Rengøring Selskab.

